

CANCELLE.
MARTIS B.
17. 18.

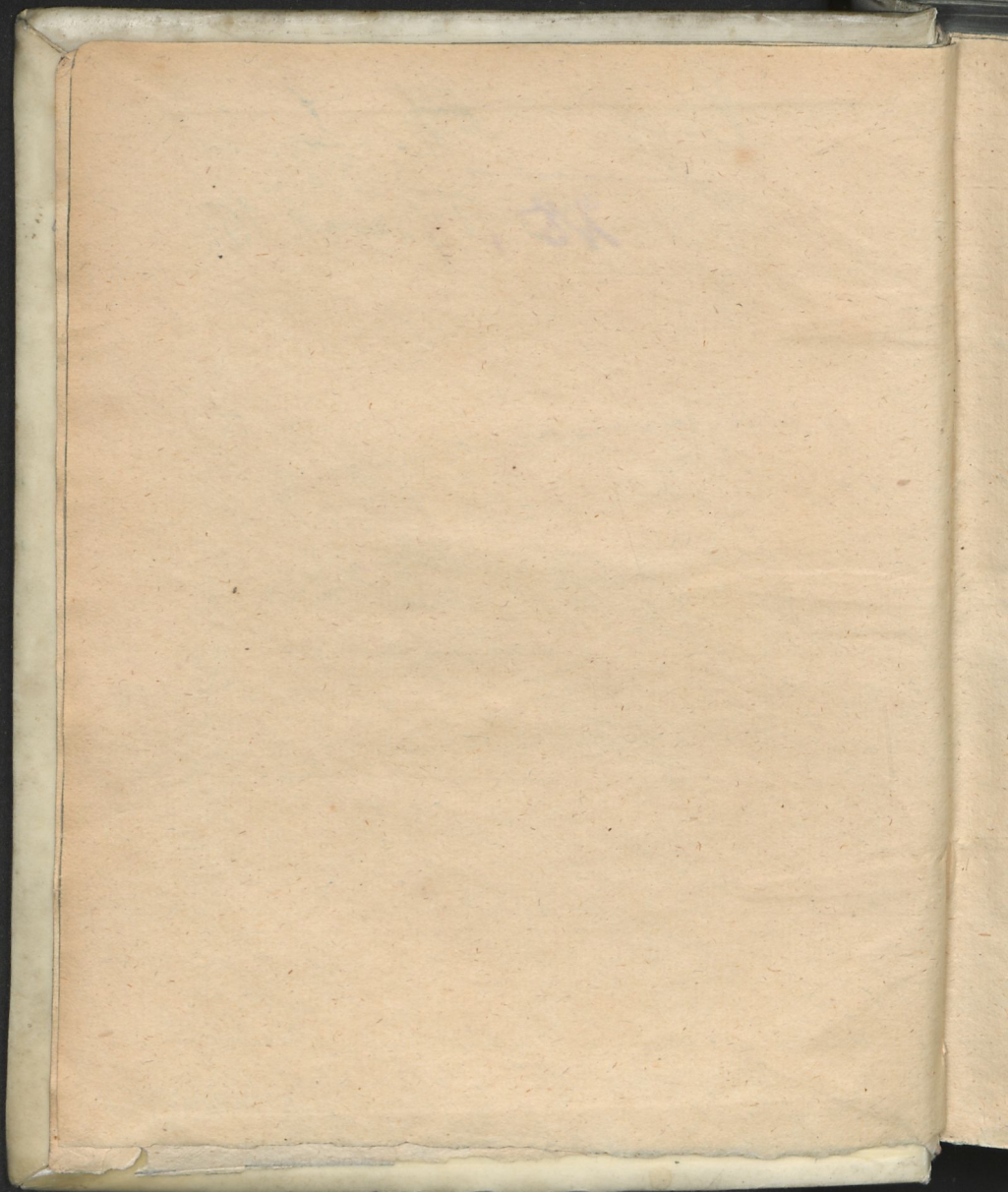
104

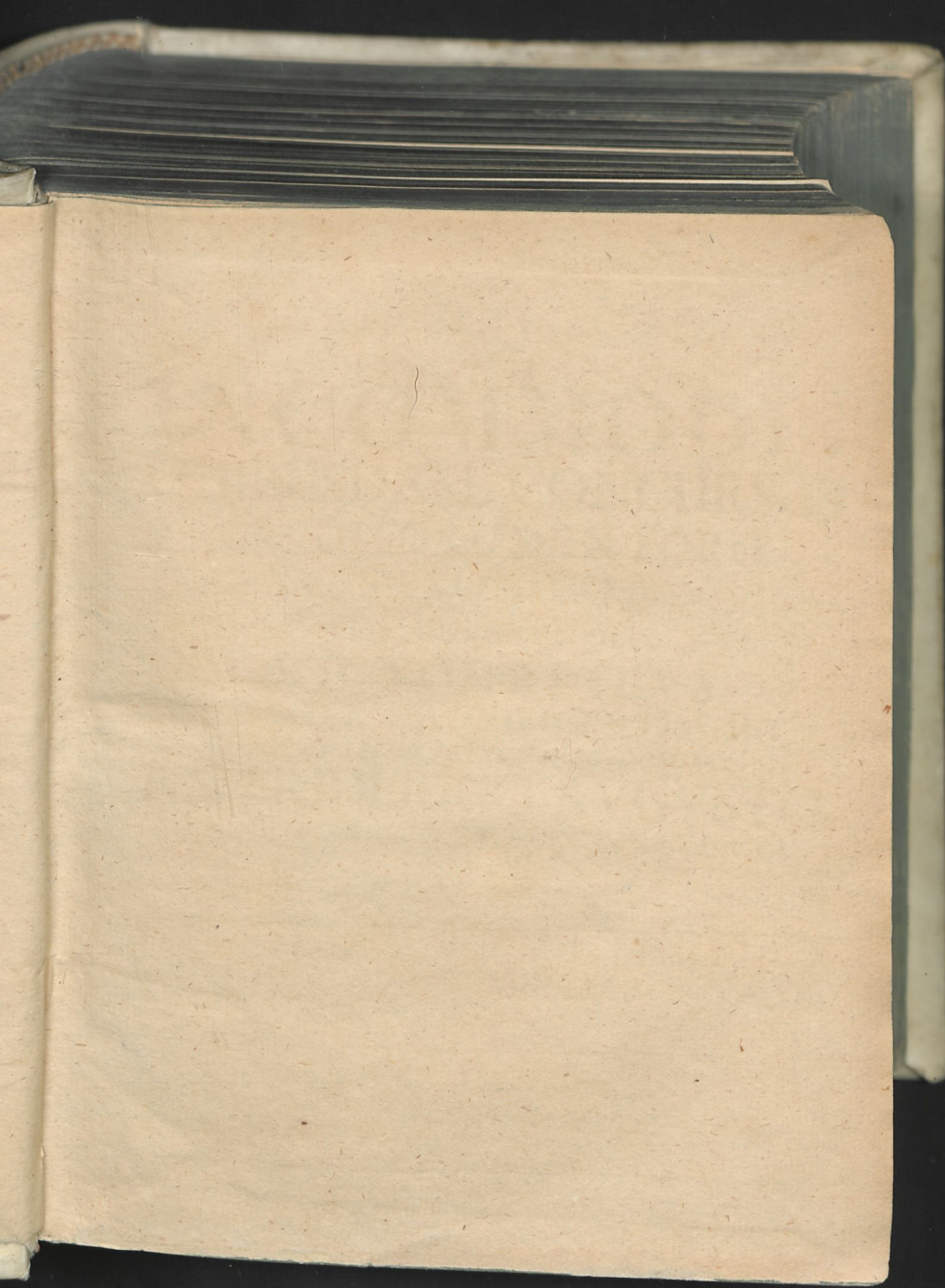
~~15. 17~~

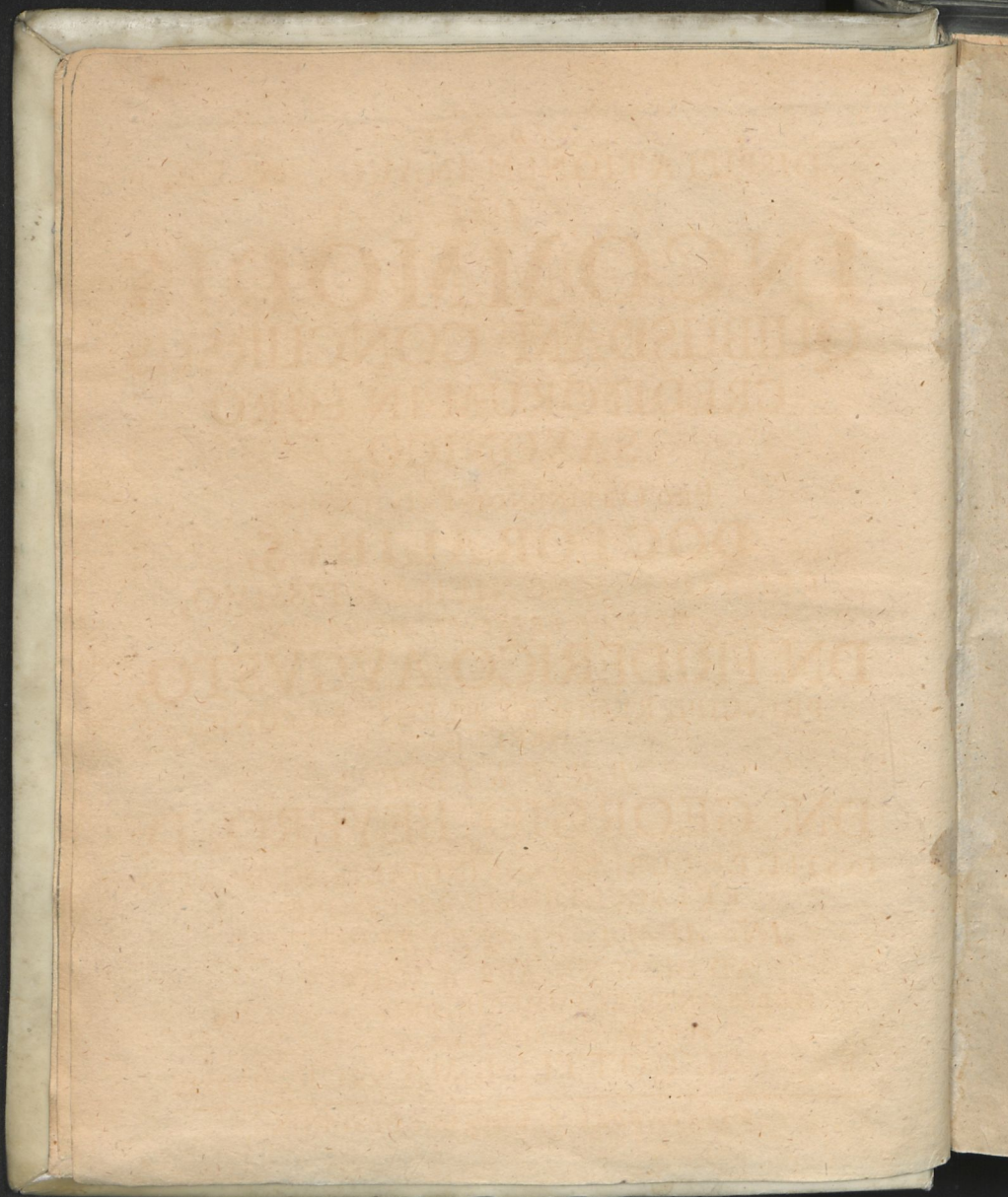
~~XXVIII. 9. a~~

V. L. c. 67. 56

MS. V. L. c. 15

16 17
I. N. D. N. F. C.
DISPUTATIO INAUGURALIS,
De
CAMBIALIUM
LITERARUM ACCE-
PTATIONE,

Von
Acceptirung der Wechsel-Briefel

Quam
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PINCIPE AC DOMINO,

DN. FRIDERICO WILHELMO,
MARCHIONE BRANDENBURGICO ET ELECTORATUS
HEREDE, &c. &c.

IN FRIDERICIANA ELECTORALI BRANDENBURGICA,
EX DECRETO ET AUCTORITATE ILLUSTRIS FACULTATIS JURIDICÆ,
PRÆSIDE

DN. SAMUELE STRYKIO,
JCTO, COMIT. PALAT. CÆSAR. SERENISS. ET POTEN-
TISS. ELECTORIS BRANDEMB. CONSILIARIO INTIMO, PROFESS. PRIMARIO,
FACULTATIS JURIDICÆ ORDINARIO, ET p. t. DECANO.

PATRONO ET PRÆCEPTORE SUO ÆTERNUM SUSPICIENDO,
IN AUDITORIO MAJORI

DIE IIX. Decembr. A. M DC XCIX.

Horis ante- & pomeridianis.

Solemni Eruditorum disquisitioni exhibet

JACOBUS Döpner / Reg. Pruff.

Recusa HALÆ MAGDEB, Typis. Chr. Henckelii, Acad, Typ. 1710.

Inclutæ Reipublicæ Palæopolitanæ,
Patriæ Patribus Conscriptis,

VIRIS

Generosissimo, Nobilissimis, Consultissimis,

Amplissimis, multarum rerum prudentia ac experientia undiquaque Celeberrimis,

DN. FRIDERICO à Derschau/
Sereniss. & Potentiss. Elector. Brand. Supre-
mi in Borussia Tribunalis Assessori, Consiliario Aulico &
Consuli gravissimo,

DN. HEINRICO Bartsch/ Pro-Consuli.

DN. GEORGIO Dietmer.

DN. GEORGIO WILHELMO Mühl-
hinkel/ Judici.

DN. PETRO Schwenner.

DN. CHRISTOPHORO à Kohlen/

DN. JOHANNI Mantel/

DN. GEORGIO Werner/ Camerario.

Ut &
DN. HEINRICO Bartsch, Secretario.

*Dominis, Patronis ac Promotoribus suis
benignissimis*

Disputationem hanc solennem
in devoti obsequii & gratæ mentis tesseram
cum voto perennaturæ prosperitatis.
consecrat

JACOBUS Höpner/ Reg. Fr.

PRÆFAMEN,

Aximam Cambiorum

utilitatem atque necessitatem prodiguitate multis evehere encomiis, si vellemus, hæ paginæ haud sufficerent. Proinde quanta utilitas atque necessitas est pyxidis nauticæ in navigationibus: tanta etiam est cambii in negotiationibus; quin neutiquam aberrare videbimur, si dicamus, Cambium esse quasi quintum elementum, sine quo mundus vix ac ne vix subsistere queat. Ut jam silentii peplo involvamus, qua ratione cambia varias peregrinantium in itinere molestias, captivorum quoque redemptiones mirum in modum sublevent; Regibus aliisque Potentatibus ad bella & quævis alia ardua gerenda negotia non minimo successu inserviant. Imo sine compendiosissima hac via, beneficio nimirum schedularum cambialium pecunias tuto absque ullo discrimine transcribi, ac ob varia belli & maris pericula, ut & latronum piratarumque deprædationes, commercia vix ac ne vix exerceri posse, in proparulo est. His itaque pensitatis, postquam à Magnifico Jctorum Ordine in celeberrima hac Fridericiana facultas mihi concessa, publico quodam eruditionis specimine studiorum & profectuum meorum testimonium promerendi, non diu dubitandum fuit, quodnam in uberrima illa materiarum feligete seligerem thema, in quo ingenii vires periclitarer. Cum enim ad monitum Imp. *Leonis Nov. 46.* ea præcæteris in studio legali sint pertractanda quorum aliquis sit usus, qui bono quoquam Remp. beet; arrisit

A

præfens thoma de cambialium literarum acceptatione, occasione mihi nata ex solenni Cambiali constitutione à Serenissimo Electore Brandenb. in Prussia Anno 1684. publicata, præcipue cum nemo huc usque, quantum nobis constat, ad hanc cambialem Ordinationem quicquam publicæ luci exposuerit, Quapropter non ingrattam hanc qualem qualem opellam dulcissimæ Patriæ fore confido, si ductu hujus Juris Cambialis summe prædicam hanc materiam aggressus fuero. Methodus autem impræsentiarum hæc erit, ut 1. sistantur generalia Lit. Camb. acceptationis. 2. Subjectum seu personæ. 3. Forma, ubi simul de palmariis Literarum Camb. requisitis sumus acturi. 4. Effectus. Denique 5. modus procedendi ratione acceptarum Lit. Camb. Tu itaque Alme Deus, annue clementer hisce cœptis; à Te vero B. L. æquum mihi polliceor judicium, si non omnia pro amplitudine argumenti accurate, quæ comprius ac copiosius afferri potuissent, exhibuero adornata.

CAP. I.

Generalia exhibens.

CONSPECTUS.

I ngressus disputationis. n. 1. 2.	jusque varie in jure usurpationis. 10. 11. seq.
Vocabulum Cambii unde originem trahat; 3. 4.	Exhibetur Synonymia Cambii. 14.
De Cambio & Campfore remissive agitur 5.	Ab hoc differi collybus & symbola collybifica. 15. 16.
Tò Cambiale in jure haud reperitur, bene tamen tò cambium quod deducitur. 6.	Traditur Synonymia liter. camb. 17. 18.
Cambium antiquitus multipliciter usurpatum. 7.	Spachia quomodo conveniant cum literis Avisfortis. 19.
Vox literarum unde descendat & quotupliciter accipiantur. 8. 9.	Synonymia Acceptationis. 20.
Sistitur etymon acceptationis e-	Subsequitur descriptio acceptationis liter. Camb. n. 21.

Cum

§. I.

CUM Disputaturis commune esse soleat, statim in ipso frontispicio tractationis, antequam ad ulteriorem exegsin progrediantur, pauca quædam de voculis præmittere, ne illotis, ut Gajus inquit in *L. Facturus 1. ff. de O. J. manibus rem egisse* videantur, hujus asserti nec nos impræsentiarum immemores, nonnulla, sed tamen concisis verbis, cum diu iis immorari, sit lituus arare & extra oleas vagari, circa rubricam Dissertationis nostræ annotanda esse existimavimus.

§. II. Vocem itaque Cambialium, quod attinet, sciendum est, illam à verbo *cambire*, aut *cambiare* h. e. permutare, descendere, & politionis literaturæ Scriptoribus non incognitam, vid. Didacus Covarruv. in *collation. veter. numismat. cap. 7. n. 4.* Nicol. de Passerib. *de privat. scriptur. L. 3. qu. 42. n. 4. 5.* hocq; 4 vocabulum rursus à Græco ἀπό τῆς ἀντιπρῆξιν, ἀντιμῆξα, quod idem est, quod *flecto*, *permuto*, Germ. *verwechsein*, *versehen*, originem trahere attestatur Marquard. *Traçt. de Jure Mercator. Commerc. L. 2. cap. 12. n. 10.* An autem substantiva exinde 5 cambium scil. & Campior ita usu venerint, nonnulli adhuc 6 fluctuant. Interim τὸ cambiale in jure nostro haud occurrit, bene tamen τὸ Cambium legitur *1. F. 4. §. cum autem 2. §. 1. P. 22. in verb. si quis fecerit. 2. F. 25.* ubi idem denotat, quod aliud feudum ejusdem precii notante Gothofr. *all. loc. lit. b. vid. cap. un. l. 7. Decretal. de Cambio. c. 6. inpr. X. de Except. §. cap. un. vers. pro decima. de decimis in Xtrasag.* Quapropter inferimus, Cambii verbum veteribus triplici significatione scil. generali, speciali & specialissima venisse, ac eundem (1) pro permutatione rerum pro rebus, sed in valore æquali v. c. domus pro frumento. (2) pro permutatione rerum pro pecunia, quæ emptionis & venditionis naturam induit. (3) pro permutatione speciei ad speciem, seu pecuniæ cum pecunia, cui soli cambii nomen remanlit, indicante fufius Gaito *de Credit. cap. 2. p. 72. n. 121. seqq.*

§. III. Ulterius occurrit vox Literarum, quarum origi-

nem videtur apud Becmannum *de Origin. Lat. Lingv. p. 626*, Martin, in *Lexic. Philolog.* Existunt autem Literæ in iure multiplicis significationis, accipiunturq; modo (1) pro Chirographo *l. l. Inst. de Liter. Oblig.* (2) pro documentis & instrumentis seu testimoniis *L. 14. ff. de Offic. Presid. L. 65. ff. de Procurator.* (3) pro disciplinis, seu primis elementis addiscendis *§. 8. Inst. de Excusat. Tutor.* Denique pro epistola absenti transmissa, quod huius loci est Germ. ein Brief *L. 2. §. 2 ff. de O. & A. L. 5. Cod. de Donat. L. 6. ff. de custod. & exhib. reor.*

10 §. IV. Acceptationis vocabulum quod concernit, recenset illud natales suos à supino *Acceptatum* verbum frequentati-
vi *acceptare*, quod rursus descendit à verbo *accipere*, & eadem
11 significatione gaudet. In iure hoc nomen varie usurpatur, ita ut aliquando pro frequenter accipere *L. Alia Here de. 9. §. 1. ff. de Aliment. vel. Cibar. legat. L. Sejo amico. 10. §. 3 ff. de Annuis Legat.* interdum pro solvere ac liberare per Acceptationem
L. Quin etiam. 2. ff. de Calumniar. L. si quis obligatione. 15. ff. de R
12 *f. sumatur.* Haud raro etiam idem denotat quod approbare, consentire, & sic actum acceptationis, simul cum voluntate accipiendi involvit, uti in donationibus, pactis &c. *L. Tale pactum. 40. §. 2. ff. de Pact.* Sæpissime quoque solum acceptantis consensum designat, sine reali apprehensione v. gr. in promissis. Denique usurpatur vocabulum *acceptare* pro apprehendere, & sic convenit cum capere: unde *accepta & data*, *Einnahme und Ausgabe* *L. quavisque 1. §. 2. ff. de Edendo*, non obstante quod illud latius ac generalius hoc in iure accipitur; juxta *L. 17. Aliud est capere. ff. de V. S. L. Non videtur si. ff. de R. f. & hic significatus impræsentiarum est nostri instituti.*

14 §. V. Inter Synonyma Cambii in se considerati à Dd. recensetur Commutatio seu permutatio pecuniæ, Cardin. Mantica *Decif. 77. n. 2.* Molina *Tr. 2. de Instit. & Jur. Disp. 396. n. 1.* seqq. Andr. à Matre Dei in *Theolog. Moral. Tract. 14. de Contract. cap. 4. punct. 1.* Bonacina *de Contractib. Disp. 3. quest. 5. punct. unic. n. 1.* Mantica *de Tacit. & ambig. convent. tom. 2. Libr. 25. Tit. 1. n. 10. n.* item *Lagium* improprie tamen, vulgo *Lage*, pecuniæ scilicet ista deducta, quam sibi Campsores, vel ob varietatem mone-

tarum, interesse, vel ob mercedem, quæ ipsis propter permutationem vor das Geld umsetzen / & transmissionem, exsolvitur, reservant. Sub hac tamen notatione non venit *Collybus* & symbola collybistica, utpote quæ est pecunia datoribus literarum Camb. pro præstita opera Germ. das Wechsel-Geld / *courage* numeranda Dn. Struv. s. 7. C. exerc. 25. §. 43. ac eatenus differt ab ipso Cambio, quatenus hoc est pecuniæ præsentis cum absente certo loco solvenda permutatio. Dn. Schwendend. ad t. ff. Edend. §. 17. *ibique innotis.*

§. VI. Literarum Synonyma hic sunt, schedæ, schedulæ scil. Cambiariæ vel Cambiales, Literæ transcriptionis, à transcribenda nimirum pecunia: Literæ missivæ, epistolæ: symbola collybistica, item tessere collybistica. De quibus cons. Zips. Gvalther de Camb. th. 6. Lit. b. Huc spectant quoque quæ dantenus literæ *Spachium* dictæ, omnes & singulas *tractas* & *remissas*, quæ tam ad *Ferias* i.e. ad Nundinas majores privilegiatas, alias *messen* / quam ad *Plateas* i.e. extra tempus nundinarum fiunt, speciatim comprehendentes, subscriptis singulorum nominibus, cum quibus Cambia fuerunt celebrata, & summorum quantitibus: una cum mandato de exigendis dictis remissis & solvendis *Tractis*: & alio Mandato de supplendo eo, in quo excedunt *tractæ*, vel disponendo eo, quo *Tractæ* à *Remissis* exsuperantur. Hæc *Spachia* ferme conveniunt cum literis *Avisoris* seu *Premotionis* Germ. *Advies-Briefse* / præterquam quod illa in regularibus, hæc in irregularibus Cambiis usurpentur, Turri Tr. de Cambiis Disp. 2. quest. 1. n. 11. 12. Sprenger in der kurzen Wechsel-Practik. §. 3. n. 4 pag. 47.

§. VII. Ad Acceptationes Synonyma referri potest *Acceptio*, item *Receptio*, apprehensio, retentio arg. l. si filius familiaris 16. ff. De Scio Maced. approbatio, ratificatio, quin & honorare, honoriren oder respectiren den Wechsel-Brief.

§. VIII. His itaq; præmissis propius negotio nostro nos accingimus, literarum Cambii acceptationem sequentem in modum delineantes, quod sit actus, mediante quo literas Cambiales ab alio nobis exhibitas vel simpliciter absque ulla solemnitate

6 CAP. II. PERSONIS ACCEPTATIONIS LITERARUM

aut dilatione, contrariæque voluntatis testificatione, vel cum interposita protestatione recipimus, promittentes pecuniæ summam in istis contentam, vice alterius, brevi tamen temporis spatio elapso, illico exsolvendam. Vel si breviorum desideres descriptionem, hæc erit: Acceptatio est qua contrahentium alterutro negotium ratum & gratum habetur vid. Althuf. Dicæolog. L. 1. cap. 64. n. 26.

CAP. II.

Personas Acceptationis Literarum

Camb. sistens.

CONSPECTUS.

- T**ransitus instituitur ad personas Lit. Camb. cum dantes cum acceptantes n. 1. *Remittere & Remissa quid* 16, 17.
- Que persone contrahere, illa & acceptare liter. collybist. possunt quod per regulam deducitur.* 2. *Presentans ut & Acceptans quomodo alias in foro mercat. denominentur.* 18, 19.
- Quid in quavis obligatione observandum.* 3. *Nobilis citra præiudicium Nobilitatis cambium exercere potest.* n. 20. *secus in Clericis.* n. 21. *de Ministris Principum, Doctoribus remissive* 22. *Fæmina an cambia acceptare possint* 23.
- Hoc demonstratur per regulam.* 4. *Removetur obiectio.* 24.
- Quot persone ad cambiale negotium desiderentur, traditur.* 5. *Ampliatio.* n. 25.
- In earum determinando certo numero Dd. discrepant.* 6. *seq.* *Fæminis non patrocinatur in Cambiis exceptio S. Cri. Vellejani.* n. 25.
- Quenam hac in re nostra opinio.* 8. *Huius rei rei ratio in quonam consistat* n. 27.
- Quid in doct. en. girven denotent remissive.* 10. 11. *Filiam. an camb. Lit. valide acceptare queant, dubitatur.* 28.
- Camporis varia appellationes.* 12. *An idem quoque de Minoribus asserendum agitur.* n. 29.
- Trabere in Cambiis quid sit.* 13. *Traditur de his limitatio.* n. 30. 31.
- Similiter tratta.* 14. *Et*
- Remittens quomodo alias nuncupetur.* 15.

Et plena decisio ex Jure Camb.

Prut. 32.

An Institores seu factores nomine principalis oblatas literas Collybificas cum effectu acceptare valeant. n. 33.

Sistitur limitatio. n. 34.

Quid prae ea institor in accept. tesserarum camb. observare

teneatur, enarratur. 35.

An frater pro fratre in cambiis, si forte negotia fratris falliti gesserit, obligetur, queritur n. 36.

Socius administrator an nomine socii lit. camb. acceptare queat, si ejus rei nullo sit instructus mandato? Affirm. n. fin.

S. I.

Missis generalioribus deferimus nunc ad subjectum, sive **I** personas schedulas Cambii tum dantes, tum accipientes. Verum cum parum sit jus nosse, si personæ, quarum causa jus est constitutum, ignorentur, operæ pretium erit, personas ad acceptandum idoneas, contemplari. Litabimus autem hic brevitati, includendo saltem istas personas subsequenti regulæ: Quæcunque personæ facultate contractum celebrandi non destituuntur, illæ sive sint masculi vel foeminae, egregiæ aut minoris dignitatis, item Judæi, ad contrahendum & acceptandum Cambium idoneæ ac capaces reputantur. Idcirco vi præmissæ regulæ spectanda in omni ineunda obligatione personarum habilitas, quæ ut in omni negotio, ita & hic primario ex rationis usu decernitur, ut scilicet illud ipsum negotium intelligant, an ipsis conveniat, & ut hoc perpenso, consensus suum sufficientibus signis, utputa voce, literis, nutu, aliisque exprimere possint, unde earum voluntas eliciatur. Quapropter inferimus, illos, qui natura se obligare impediuntur, aut Lege, prohibentur, per consequens quoque removeri quo minus cum effectu hanc acceptationem schedularum Cambii perficere valeant.

S. II. Antequam autem pedem promoveamus, contemplaturi personas principales tesseras collybificas dare atque acceptare valentes, præmittendum prius duximus, brevibus demonstrare numerum personarum, cambiale negotium perficientium. Verum cum in determinando hoc nume-

8 CAP. II. PERSONAS ACCEPTATIONIS LITERARUM

mero Dd. inter se non conveniant, alii duas saltem, Remittentem videlicet atque Trahentem: alii tres, nimirum Remittentem, Trahentem & Acceptantem ex hoc fundamento, quod Acceptans reputetur idem esse cum eo, qui exsolvit pecuniam quippe qui vel ipse, vel per Mandatarium aut Cessionarium eam rursus exigit; exigendo vero nullus celebretur contractus. Stypmann. *de Jure Maritimo Part. 4. c. 8. n. 21. seqq.* Verum enim vero a receptissima plurimorum Dd. opinione 4. personas hic concurrentes statuendum, non recedimus: ac equidem duas scil. Remittentem & Trahentem, in loco à quo ad perfectionem, in loco autem ad quem, seu ad consummationem cambii pariter duas Präsentantem & Acceptantem desiderari existimant Joh. Jac. Heydiger in *Anleitung zum gründl. Verstand des Wechsels-Recht cap. 5. p. 32. 33.* Dn. Praeses *Tr. de Caurel. sect. 3. cap. 5. §. 8. & de Adionib. forensib. investig. sect. 1. membr.*

9 7. §. 17. Addunt alii quintam, si scil. präsentans suo nomine alium Adjectum, vocula usitata Commissi substituat vid. Sprenger *all. loc. pag. 38. pr.* & hoc dicitur indossiren / quasi in dorso Cambii scribere. Sin vero hæc inscriptio sæpius multiplicetur, tum vocatur *giriren*, de quo infra pluribus.

12 §. III. Prima ergo persona, quæ pecuniam per literas transferendam seu transcribendam in se recipit, vocatur Campsor, item Collybista, Transportans, Dator Literarum Camb, Traffans, Trahtans, vel Trahens, Scribens, Transcribens, Receptor, Germanice Traffirer, Wechsel nehmer / Wechseler / vel der Geber / Ausgeber des Wechsel-Briefs / item der Geld auffoder zu Wechsel nimmt / seu der den Wechsel-Brieff 13 ausstellet / item Ordre Geber / Cambist. Trahere hic nihil aliud denotat quam ex suscepta obligatione alio in loco solvere: Wann an einem Ort Geld auffgenommen wird / solches anderswo wieder lieffern zu lassen. Tracta vero seu Tracta est ista 14 pecuniæ quantitas, quæ literas offerenti, debet ab eo exsolvi, cui illæ sunt insinuatæ. D. Gvalther *de Camb. th. 4. Lit. E.* Hoc addimus: Campsor ille dicitur qui *requiritur ad Cambium* & ille qui *requirit* egens pecunia, seu ut sibi pecunia cambio detur. dici-

dicitur campfarij, Gait, *Tr. de Credito Cap. 2. tit. 7. n. 2513. Et n. 1206.* Secunda persona nominatur Remittens seu Numerans der Wechfels Geber/der Herr des Wechfels: hic pecuniam certo in loco alicui exsolvit, ut alibi ab alio eadem vicissim exsolvatur; & talis respectu Trassantis est creditor, si Valuta numerata, secus ea non soluta, tum vices debitoris sustinet. Est ergo remittere, seu remissam facere hic idem quod mandare. Qui namque remittit, ille mandat: & Remissa significat illam pecuniæ quantitatem cujus exactio alicui demandatur, Raphael de Turri *Tr. de Camb. Disp. 1. quest. 1. n. 35. 36.* Tertia persona cui fit Remissa appellatur Præsens seu Exactor, item teste Anfaldo de Anfaldis *Tract. de Commerc. & Mercatur. Discurs. 1. n. 12.* & passim, Adjectus, item Campfarius, qui pecunia alio in loco indiget Hahn ad Wesenb. *tit. ff. de Præscript. Verb. n. 2.* Germ. Procurant, Brieffs, Überbringer, Inhaber / Ordrehaber / auff den der Wechfel, Brieff gericht und solchen dem Acceptanten vorzeigen muß. Jacob Savary im vollkommnen Kauffmann *cap. 20.* Ultima persona, cui dirigitur Trassa vel Tratta, seu cui scheda Cambiales præsentantur auff den der Wechfel bezogen wird / vel simpliciter der bezogene vid. Preusch. Wechfel, Ordnung *Art. 5.* Dicitur alias Acceptans, Acceptor, Mandatarius Trassantis, item negotiorum gestor, factor, Commissionarius, Correspondens, Correspondent. Anfaldus de Anfald. *Discurs. 79. n. 4.* Turri all. *Tract. Disp. 1. quest. 1. n. 35.* Illud adhuc adjicimus, quod si quis in se ipsum trahat cambium non opus sit nova præsentatione vel acceptatione, quia ille jam vi literarum propriam personam obligavit: vocantur alias eigen-Wechfel / propter Wechfel.

§. IV. Consideratis personis principalibus in Literis Camb. occurrentibus, perlustrandæ erunt personæ minus principales, quas inter primo obtutu occurrit *Nobilis*: Ut autem ille facultate gaudet celebrandi quemlibet contractum liberissimeque negotiandi; ita ex eo ipsius honor ac Nobilitas per Cambii exercitium splendoris sui nequiquam patietur eclipsin, modo tamen lucelli captandi gratia non negotietur.

10 CAP. II. PERSONIS ACCEPTATIONIS LITERARUM

- Marquard. de Jure Mercat. Lib. 1. cap. 10. n. 61. seqq. Wurm. exev. Jur. publ. 4. quest. 16. conf. L. 3. Cod. de Commerc. & Mercat. ibique
 21 Dn. Brunnem. (2) Clerici, quibus tamen injure Canon, severe interdicta est mercatura & huic annexum cambiale negotium, ne scil. temporalibus inhient lucris, cambia vero maxime spelucris exerceantur, conf. cap. 15. 16. X. de Vit. & Honest. Clericor. c. 9. 10. Dist. 88. c. 6. X. Ne Cleric. vel Monach. Hieronym. de Luca de Cambiis §. sequitur. à n. 28. usque ad 36. Joh. Baptist. de Luca Theatr. Veritatis & Justitia Tom. 3. Tit. de Cambiis Discurs. 18. B. Brunnem. de Jure Eccles. Lib. 1. c. 6. membr. 10. §. 7. ibique Dn. Præses. An vero idem judicium ferendum sit de Ministris
 22 PP. Doctoribus cambia tractare volentibus, haud immerito dubitamus, cum nullibi reperiantur prohibiti.

S. V. Hos (3) excipiunt *Fæmine*, quæ cum ob generalem Ordinationis Cambialis Electoralis Prutenicæ & Lipsiensis
 23 Art. 2. dispositionem non deprehendantur speciatim exemptæ
 24 merito ad acceptandas Literas Camb. eas admittimus. Nec refragatur, quod negotiatio cambialis sit opera virilis, a qua scæminæ censentur esse remotæ. L. *Femina* 12 ff. de Edendo. conf. Hieronym. de Luca de Camb. cap. fin. n. 30. Resp. has eo ipso viro æquiparari, quando propicio jure contrahere, emere atque vendere possunt vid. L. 7. Sed & si quis meam §. 1. ff. de Institor. act. L. 1. §. 16. ff. de Exercit. act. nullo plane, excepta fidejussione interveniente curatore t. 1. ff. & Cod. de SCo Vellej. Carpz. Lib. 6. Resp. 20. n. 16. Preusch. Recht Lib. 1. T. 25. Art. 13. §. fin. ibi: Da auch eine Weibs-Person/ so zu handthiren pfeget/ mit kaufsen und verkauffen in den Kranten und andern dergleichen Waaren contrahirte. soll solches auch ohne Vormünder beständig und verbündlich seyn. add. Lib. 1. Tit. 8. §. 2. & omnino Chursf. Brand. Preusch Wechsel-Recht Art. 35. ibi: Gleicher Gestalt müssen sie sich auch diesem Wechsel-Rechte sowohl ledige als verehlichte Weibes-Personen unterwerffen/ wann dieselbe entweder vor sich/ in eigener Handlung begriffen/ oder denen Geschäften ihres Ehemannes fürstehen/ ob es gleich ohne Vollwort ihres ehelichen Consorten, oder ohne Einwilligung

gung eines andern Curatoris, und sonder Erinnerung ihrer
 Wäblichen Privilegien und andern Rechts Wohlthaten geschie-
 het ic. Unde ampliamus sive foemina sola suo tantum lucro & 25
 commodo negotietur, vel in Societate, Mascopcy und Com-
 pagnie-Haudlung vivat: sicque focia sit vel mariti, vel extra-
 nei. Elucet ergo ex antea dictis, ejusmodi foeminam negotia- 26
 tricem ratione acceptationis Literarum Cambii exceptione
 SCti Vellej. non gaudere, utut per istam acceptationem fiat
 constitutum, & acceptando literas oblatas censeatur ratificaf-
 se, ac se debitoricem ejus, ad cujus favorem literæ conscriptæ e-
 rant, constituiffe. Ratio hujus asserti consistit in paratissima 27
 executione, quam Literæ Camb. præ se ferunt vid, R. J. de Ao.
 1645. §. 107. Preusch. L. Recht L. 4 T. 18. art. 2, §. 4. junct. Churfl.
 De. Wechsel. Recht S. 35 & Leipz. Wechsel Ordnung Art. 2. Mar-
 quard. Tr. de Jure Mercat. Libr. 1. cap. 12. n. 22. 27. Dn. Rivinus in
 Specim. Except. For. cap 8 n. 4.

S. VI. Progredimur ad Filiosfam. in sacris Parentum ad- 28
 huc constitutos, visuri an illi gaudeant circa datas vel accepta-
 tas Literas Camb. exceptione SCti Macedon? Resp. Affirm ex
 hac ratione quia tale Cambium reputatur esse mutuum pallia-
 tum, præsertim, si hoc forte à studiosis vel aliis filiisfam. sit ele-
 bratum. Huc spectat elegans Responsum à Dn. Scabinis Lips.
 datum Ao. 1677. Ob nun wol die Universitäts- Verwandten
 vermöge Churfl. Sächsischen Rescripts dem Wechsel- Recht
 unterworfen/ die Contractus Cambii pro Permutatione, oder
 Emptione Venditione, zuhalten und dem Filiosfam. das SCtum
 Macedon. anderer Gestalt nicht/ als in Mutuo zustatten komff
 übrigens aber dessen Obligation in Rechten vor kräftig ge-
 achtet wird. Dieweil aber dennoch Ticius den Werth in Leip-
 zig baar/ item vergnüget zu seyn/ Inhalt des Wechsel- Brieffes
 bekennet/ und daselbstien wieder zu zahlen versprochen/ auch
 nicht zuvermuten/ daß eine Person von dergleichen Condi-
 tion, und welche annoch an des Vaters Tisch/ Wechsel treibe
 hen und handeln wolle/ hierüber zum Nachtheil des gemeinen
 Wesens ein Anlehn durch einen Wechsel- Brieff nicht beime-
 telt

12 CAP. II. PERSONAS ACCEPTATIONIS LITERARUM

- telt / noch ein jus speciale, als wenn es alle casus privilegiatos auffhiebt / erkläret werden kan / N. M. J. E. Jr. So hat sich auch Titius wider die im Wechsel-Brieffe enthaltene Schuld / als ein Mutuum palliatum mit dem Senatus Consulto Macedoniano allerdings zu behelffen. vid. Dn. Zipfel de Tesser. Collyb. sect. 291. §. 18. Idem videtur afferendum de Minoribus, hi utut alias sint Domini rerum suarum, propter interdictam tamen à Legge administrationem & alienationem absque Curatoris autoritate mutuo dare prohibentur, adeo ut si vel maxime dederint, non tamen fiat accipientis, nec mutuum habeatur contractum Struv. Ex. 16. th. 16. conf. L. 3. C. de in integr. restitut. Fallit tamen hoc in ejusmodi minoribus, ut & filiisfam. qui forte tanquam idonei Mercatores approbati, & ex plerarumque præfertim maritimarum Civitatum consuetudine, in album Mercatorum sunt recepti, hoc namque juxta Mascard. de Probat. conclus. 1037. n. 1. segg. collegam seu Mercatorem probat & quæ-
 31 si possessionem officii confert. Nec insuper quicquam hic operatur beneficium restitutionis in integrum. Etenim hujusmodi Minores adversus contractus, quos celebrarunt ut Mercatores seu Campfores, non ea propter restituuntur in integrum, quippe impedire id, falleretque commercia, nec quicquam commodi publicæ afferret utilitati, L. quod si minor. 24. §. 1. ff. de Minorib. Mey. ad ins. Lubec. Lib. 1. Tit. 2. Art. 7. n. 30. in addit. p. 141. Anfalduus de Anfaldis Tr. de Commerc. & Mercatur. Discurs. general. 322. 89. 90. p. 427. quo collimare quoque videtur Churff. Preeusch Wechsel-Recht §. fin. in verbis: So findet auch die Exceptio Minorenntatis keinen Platz / daferne dergleichen sc. Rauff und Handels-Leute bereits in Handlung begriffen / und ihren eigenen Geschäften fürstehen.
 33 §. VII. Quid vero dicendum erit de Insitore, vulgo Factorum, Buchhalter, Handlungs-Verwalter, negotiis Domini generalis preposito, an talis literas Camb. presentatas nomine Proponentis valide acceptare poterit? Quamquam hic plenam habeat potestatem literas aperiendi, & ad eas respondendi; attamen inscio domino nulli Insitori adeo de rebus domini disponendi fa-

facultas data intelligitur, ut Cambia pro lubitu absque speciali
 mandato acceptare possit, quia ad negociandum quidem, sed
 non ad cambia solvenda est præpositus. Andr. Scheffer. *Part. 3.*
quæst. Pract. 38. n. 36. Reinerus Budelius *Tr. de Monetis & re Mo-*
netar. Libr. 1. c. 25. Paschalis de *Virib. Patrie potest. P. 1. cap. 8. n. 65.*
 Rota Genuens. *Decis. 14.* Vogt de *Camb. p. m. 118.* Struv. *Decis.*
Sabbath. cap. 21. Decis. 4. & cap. 15. Decis. 22. Nisi antea absque spe- 3 4
 ciali concessione eas non contradicente principali acceptare
 solitus fuerit, & Præsentans hujus fidem eo in casu magis re-
 spexerit. Sprenger *all. loc. §. 17. p. 90.* Dn. Præses *Tr. de Cant. sect.*
cap. 5. §. 19. ubi Responsum, Unde eleganter in constitutione 3 5
 nostra cambiali dispositum est, ut Præpositi negotiationi in
 acceptandis literis cambii, suis nominibus cognominibusque
 nomina suorum principalium simul subjiciant, quo non facto,
 præcedenti, quasi acceptatio penitus denegata, conceditur
 Protestatio Chursi. *Pr. Wechsel Ordn. Art. 8.* & *Pr. L. N. L. 2.*
c. 13. art. 2. §. 4. jung. *Leipz. Wechs. Ordn. Art. 8.* Ob quæstio-
 nis superioris affinitatem haud inconvenienter hic quærimus,
ap. frater pro fratre in Cambialibus, si negotia fratris falliti forte 3 6
gesserit, teneatur? Resp. Neg. ob elegans Responsum Scab.
Lips. de ao. 1670. quod legere est apud Dn. Zipfel *sect. 7. §. 21.*
 verba ejus ita sonant, ob nun wol N. H. in seines Bruders H.
 H. R. Verrichtungen sich allhier befindet / auch andere Schul-
 den seinent wegen gezahlet. Diemeil er aber dennoch weder des-
 selben Inkitor ist / noch inkitorio nomine den Wechsel. Brieff
 unterschrieben 2c. auch ferner nicht beyzubringen / daß er der
 100. Thal. halben einige Commission oder Vollmacht von
 den andern auf sich gehabt / vielweniger den Wechsel / weilm er
 in Person allhier nicht ist / recognosciren kan / in twelchen Fall a-
 ber kein Arrest verstattet / noch dem gegenwärtigen Bruder cau-
 tion zu gemuetet werden mag 2c. So ist gedachter H. V. C. des
 H. H. R. Bruder allhier in Anspruch zu nehmen vielweniger zur
 Caution anzuhalten nicht berechtiget. Tandem disquiri-
 mus, an *socius administrator data facultate accipiendi pecunias ad*
cambium pro negotio sociali explendo, hoc facere possit absque inti-

matione consocii Resp. Affirm. de socio cambii, quia quoties socius vel mandatarius gerit rem utilem & quam verisimiliter ipse Principalis faceret, si per se ipsum administraret, tunc non dicitur mandati fines excedere Joh. Bapt. de Luca in Theatro Veritatis & Justitie Tom 3. disc. 4. n. 3. de cambi.

CAP. III.

Requisita Literarum Camb. earumque modum in acceptando demonstrans.

CONSPECTUS.

- C**onnexio n. 1.
 Requisita & descriptio L. C. n. 2. seqq.
 Cambia sine literis fieri nequeunt n. 5. 6. & n. 7. 8.
 De distantia locali in Cambiis n. 9.
 De clausula cambiali in mutuo n. 10.
 Locus in Cambiis. n. 11. seq.
 Dissentiens Freyer refellitur. n. 15. n. 16.
 De tempore in cambiis. n. 17. 18. 20. seq.
 Cambium plateale quid. n. 19.
 Omissio diei in cambio an noceat. n. 23. seq.
 De diebus discretionis. n. 26.
 De Mandato in Cambiis & literis. de adviso. n. 28. & seq.
 Harum formula German. & differentia a schedis camb. n. 30. 32.
 Quomodo à Spachiis differant. n. 33.
 An ad acceptionem requirantur litera avisorie. n. 34. 35.
 Quid importet vocabulum Wechsel. Brief. n. 37. sp.
 Variæ valute denominationes & an ad substantiam cambii illa pertineat. n. 42. & seq.
 Quid operetur clausula vor mich bezahlt soll wol bezahlt seyn. n. 51.
 De pecunia cambiali. n. 53. & seq.
 An pretium cambii juste augeri vel minui possit. n. 57.
 De pretio corrente quid observandum n. 58. & seq.
 Valuta cipbris neutiquam scribenda. n. 62. 63.
 De errore ratione summa in rubrica & nigro commisso n. 64.
 Vocabula commissi, indifferen in bianco & giriven quid denotent. n. 65. & seq.
 Vox prima, secunda, sola in cambiis. n. 70. & seq.
 Subscriptio cambii. n. 73.
 Quid

Quid de acceptatione & presentatione observandum. n. 74. & seqq.

Quid operetur: Ich acceptire umb in der Zeit zu antworten. n. 81. 82.

Quando literæ dicantur honorificet oder respectivet. n. 85.

Traditur cautela. n. 87.

De suspensione acceptationis n. 89. seq.

De acceptatione in feriis & platiis. n. 91. 93.

Quid hac de re in Ducatu Prussiae n. 92.

§. I.

Cum totus actus dicatur viciosus, si forma etiam in minima parte ad amissum usque non sit observata: & tum deum res ponatur, quando posita est forma: Hinc è re esse diximus, antequam ad ipsum acceptationis Liter Camb. modum progrediamur, paucis saltem nonnulla de *literis collybisti*. cum in se, tum de earundem Acceptationis forma in medium proferre. Quod itaque literas has in se consideratas concernit, præmittenda omnino in antecessum erit earum descriptio. Describuntur vero illæ, quod sint compendiosum & breve quoddam instrumentum privatum, trium quatuorve linearum, à Tractante subscriptum, continens ejus mandatum, factum illi ad quem dirigitur Tratta, de solvenda summa ei, cui facta est remissa, cum expressione diei & loci celebrati Cambii destinataeque solutionis. Raph. de Turri *Tract. de Camb. Disp. 2. quest. 1. n. 1. 2 seq.* Aliter & quidem plenior descriptioem sistit Gaitus in suo *Tr. de Credito cap. 2. Tit. 7.* quod sint compendiosum instrumentum, per debitorem Cambii privatim subscriptum, & ad locum solutionis cum duplici summae solvendae expressione directum, die & loco, tam quo datum, quam quo solvendum est, adjecto, mandatum consecutivum Cambii continens, injunctum huic, qui solvere in loco solutionis debet illi, cui solutio est facienda, addito ut plurimum alio mandato, pecuniarum earundem imputationem concernente. Ex hisce evincitur, cambia sine Literarum interven-
tu commode expediri non posse *vid. cap. unic. in Libr. 7. Decretal. de Cambio.* unde literæ ad perficienda Cambia ubivis ex
commun. Mercatorum stylo requiruntur.

§. II.

7 §. II. Inter plurima autem earum requisita primum oc-
 8 currit, ut istæ schedulæ quoad scripturam sint legibiles & intel-
 9 ligibiles, arg. L. 11. §. 3. ff. de Instit. Ali. L. 6. §. 2. ff. de Bon. Poss. Se-
 cundum consistit in diversitate pecuniæ & distantia locali, quæ
 pecunia in eodē loco, tunc quia nulla intercederet distantia lo-
 corum, talis defectus vitaret contractum Camb. resolveretq;
 illum in aliud negotium, forte in mutuum, & quocunque
 tandem nomine à Contrahentibus vocaretur, mutuum tamen
 in substantia maneret, & Cambium judicaretur siccum,
 ut scite prolixius deduxit Turri *cit. tr. Disp. I. quest. 29. n. 13 14 p. m.*
97. Mantica de Tacit. & ambig. Convent. tom. 2. Lib. 25. Tit. 3. n. 17. &
 10 18. Illustr. Dn. de Rehtz *de Versura Part. 1. c. 5. th. 15.* Interim tamen,
 quia hic de effectu obligationis cambialis potissimum sol-
 licitus sum, qui in paratissima executione consistit secundum
 usum in foro mercatorum receptum, nullus dubito, si talibus
 literis de accepto mutuo in specie insertum deprehendatur:
 Auf diesen meinen Wechsel-Brief zahle ich 2c. illas pro cambio
 reputandas esse, non tantum si de cætero hæc literæ in forma
 Cambiali conscriptæ, sed & si ordinaria quædam obligatio su-
 per mutuo conscripta, & termino solutionis sequentia forte
 sint addita: Und verspreche hiemit die mir vorgehoffene 1000.
 Reichs-Ehal. auf bevorstehende Leipziger Oster-Messe nach
 Wechsel-Recht zu bezahlen. Vel: Ich gebe meinem Gläubiger
 freye Macht und Gewalt dieser Post halber nach Wechsel-Recht
 11 wider mich zu verfahren. Porro Locus hic in Cambiis est vel
 12 determinatus, vel indeterminatus, certus vel incertus; simi-
 liter alius locus est à quo, alius ad quem: ille ad Cambii perfe-
 ctionem, in quo pecunia data: hic ad ejus complementum
 seu consummationem spectat, quo literæ cambiales dirigen-
 13 tur, acceptantur & exsolvuntur; denique alius intermedius
 v. gr. Regiomontanus mercator quidam desiderat Halæ 100.
 Imp., hos solvit Sempronio, hic transcribit Lipsiam ad Mevi-
 um, iste mandato illius literas scribit Halam ad Javolenum.

§. III.

§. III. Uterius in Literis Camb. non attendendus venit¹⁴
 principaliter Locus, ubi solutio facienda, sed, non obstante
 in contrarium *L. Contraxisse 21. ff. de O. & A.* ubi Cambium pri-
 mum celebratum, eujus expressio vel ideo fideliter ibidem fie-
 ri debet, ut Præsenti constare possit, in quem locum, lite-
 ræ cambiales non acceptatæ, cum protestatione deinceps sint
 remittendæ. Dominic. Gaitus *Tr. de Credito Libr. 2. Tit. 7. n. 2446*
 Heydiger *all. tr. cap. 7. pag. 61. sub fin.* Dissentit Freyer *Tr. de So-¹⁵*
lutionibus cap. 6. n. 13. statuens illum locum esse contractus, in
 quo destinata solutio Cambii, non autem illum, in quo Cambi-
 um celebratum wo der Wechsel geschlossen. Verum huic satis-
 facit Dn. D. Joh. Sam. Stryk. *Disp. de Loco Solutionis cap. 13. §. 14.*
 quo nos remittimus. Reliqua ratione Loci in Cambio refer-¹⁶
 vamus cap. 4.

§. IV. Subsequitur jam tertium requisitum in Cambiali-¹⁷
 bus, literis observandum, videlicet *Tempus*, quod communiter
 consideratur (1) intuitu *datationis* bey Ausstellung / cum nimi-
 rum in facie interiore schedularum illud annotatur: (2) *acce-¹⁸*
ptationis conf. omnino *Pr. Wechs. Ord. art. 6. sub finem.* quando
 nempe ab Acceptante tempus Præsentationis subscribitur,
 denique (3) *exsolutionis* Literarum, quando sc. ab eodem solutio
 facta. conf. Sprenger *all. loc. §. 14. p. m. 30.* Adhæc tempus est vel
feriarum vel *Platearum*: illud in feriis semper est certum, dici-
 turque hebdomas solutionis die Zahl-Woche / letztere *Wechs-¹⁹*
Woche. In plateis autem zwischen denen Messen (*Vox pla-²⁰*
teæ hic non denotat aream; seu locum publicum, in quo po-
 pulus solet in unum convenire, sed denotat civitatem seu lo-
 cum, in quo contrahuntur vel in quem diriguntur Cambia &
 destinantur eorum numeratio) Hoc tempus secundum placi-
 tum contrahentium mutatur, & est definitum vel expressa
 constitutione, vel longa consuetudine, confirmata statutis: dici-
 turque tum à *uso vel adoppio uso* i. e. altero tanto tempore.
 Consuetudinarium, vel præfinitum in ipso contractu; & tum²⁰
 nuncupatur conventionale. Hujus terminus est vel brevis,²¹
 nempe à *Vista* i. e. visis literis Camb. vel ad oblationem & visum²²

CAP. III. DE REQUISITIS CAMBII

18. stracks / auffſicht / quæ verba ad momentum & in continenti
 expoſcunt ſolutionem : vel longus & dicitur Nachſicht / auff
 10. 12. dies, pluriumque hebdomadarum poſt literas exaratas &
 præſentatas conf. Preuſch. Wechſel-Ordn. Art. 18. E contrario
 22 ſi ſolummodo Literis annexum à uſo, tum non eſt terminus
 juxta Ordinat. all. Camb. Art. 20. n. 5. ſed ſecundum reviſum
 Jus Prut. Lib. 4. Tit. 18. Art. 2. S. 5. XIV. dies inclusive.
- 23 §. V. Quid vero ſi dies in literis cambii, qui tamen prima fronte
 re his ſolet adjici, ſit forte omiſſus, an propterea futuro Cambio exſol-
 vendo talis omiſſio erit damnosa? Neg. cum diei annotatio non
 fit de ſubſtancia actus, ut ut alias ante diem in literis præfixum
 vorum Verfall. Tage ſolvere Cambium non liceat, nec ideo
 adjiciatur, ut rei geſtæ eluceat veritas, ſed ut probatio ſit in
 24 apriſco. Hinc neque acceptans propter omiſſionem diei, neque
 dans, ſi literæ cum proteſtatione poſtmodum revertantur, re-
 25 cuſare numerationem poſſunt. Sicut nec mandatarius ideo,
 quod ſcribens in aſſignatione diei vel termini errorem com-
 miſerit, ſolutionem declinare, ſed tuto in loco tranſcripto
 ſolvere valet. Joh. Jac. Uffenbach de Proteſt. in Camb. cap. 6. n. 12.
 Stypmann de Jure Marit. P. 4. cap. 8. n. 48. 49. Nicol. de Pafferb.
 de privat. ſcript. p. m. 402. n. 47. Pluribus de tempore acturi ſumus
 26 infra cap. 4. Hoc ſaltem hic adhuc adjicientes, quod ſic dicti
 dies discretionis *Discretion-Respic. Reſpect.* oder *Nachtage* / non
 ubique locorum ſint conceſſi : ſicuti Lipſiæ propter multas
 debitorum tergiverſationes, aliaque Creditoribus exinde ſub-
 orta incommoda plane hi dies ſunt abrogati; pariter & in
 Pruffia Elector. per noviſſimam ſanctionem reviſo Juri Prut.
 insertam Lib. 4. T. 18. Art. 2 §. 4. ibi: Geſtalt dann alle ſo ge-
 nante *discretion*: Tage hie mit auffgehoben ſeyn ſollen. Sic &
 ibidem in nundinis debitores nullis diebus discretionis am-
 plius fruuntur, per textum in Ord. Prut. art. 17.
- 27 §. VI. Quartum requiſitum in literis camb. eſt *mandatum*
 ſeu *procura*, quod dirigi ſolet à Traſſante ad correſpondentem,
 exprimiturque his verbis : *zahlet vor mich / vel geſtebe der*
 28 *Herr zu zahlen / ſtelle es à conto laut adviſo*, quæ ſunt literæ
 præmonitionis, vel intimationis ſeu *Adviſoria Advies-Brieffe*.

Hæ

Hæ præcedunt quandoque literas camb. vel concomitantur,²⁹ ac mandatarium Trassantis certiore faciant de transmittendo cambio, simulque de ejus provisione & reciproca solutione ipsi facienda auff was Art er sich seiner Rembours oder Wiederzahlung halber re- und prevaliren solle. Præterea hinc literis de *adviso* significatur, ad fore aliquem, qui literas collybist. oblaturus, & juxta eas cambium sit exacturus, cum petitione, ut illis satisfiat. Savary im vollkommenen Kauffmann *Part. 1. cap. 21. p. 166. & seq.* Formula earum solet hæc esse. *Adi Königsberg; o d. 18. Aug. 1697. S. T. Per advis dienet hiemit / dasi auf denselben heut; e dato ein Wechsel überschrieben von Reichs-Chaler 1000. sage tausend Thal. an Herrn N. N. 14. Sage Nachsicht an Brandenb. zwey drittel zu zahlen. Bitte meinen Brieff mit prompter Zahlung zu honoriren und es auff mein conto zu stellen / woran mir eine große affection geschiehet. Honorire hinwiederumb des Heren Brieffe mit bereittester acceptation, und verharre meines Hrn. dienstwilligster. conf. Saccias de Camb. §. 1. q. 5. part. 3. Heydiger all. tr. cap. 7. pag. 68.* Alias hæc literæ de *adviso* per se nihil concludunt, nec aptæ sunt ad fundandum creditum, & sunt quasi tractatus, ubi multa tractantur, quæ non perficiuntur. Præterea probant quidem mandatum, quia continent determinatam dispositionem, licet via executiva destituantur, Coelius Bichius *Decis. 481. n. 6. 7.*

§. VII. Ex quo facile differentiam litterarum *Adviso* & *2* riarum à Cambialibus eruere licet. Etenim (1) illæ immediate ad correspondentem seu *procurantem* mittuntur, hæc vero presentanti traduntur. (2) Harum receptio tacitam operatur acceptationem, quod secus in illis, utpote quæ citra ullum præjudicium retineri possunt. Adhæc annotamus, literas avisorias & *3* à Spachiis non multum discrepare, præterquam quod hæc in regularibus seu plateis usurpentur, von Maß zu Maß *spedi*; et werden Turri *all. tr. Disp. 2. quest. 1. n. 11. 12.* Gvalther de Camb. *lib. 6. lit. N. Sprenger p. 47.*

§. VIII. Hic non inconvenienter quærimus, an *ad validam*; *4*

- acceptationem & cambii exsolutionem precise desiderentur literæ de
adviso, seu præmonitionis? Resp. Hæc avisorias adeo necessa-
 rias esse, ut absque illis mercator mandatarius collybeticas
 oblatas acceptare & solvere non teneatur, inprimis in casu,
 quo is cui tratta facta, transanti ad dandum aliquid non existit
 obligatus, nisi faciat pro *honore literarum*, quod consuetudine
 Mercatorum etiam ei licet, ad quem Literæ Cambii non fue-
 35 runt directæ. Unde dubitatione caret, vigore literarum de
adviso nullam pecuniam nec exigi, nec solvi, sed demum per
 subsequentes literas cambii, *Marta ff. noviss. tom. 3. cap. 18. pag.*
126. Gamma Deciss. 336. n. 4. quippe quæ sunt instar referentis
 & relati, ac fundamentum acceptationis; & hoc plerumq; fraus-
 dis, quæ à præsentantibus aliisque per falsificationem literarum
 camb. committi potest, evitantæ gratia fieri solet. Si ergo
 schedulæ cambiales defecerint, solæ Literæ intimationis non
 sufficiunt, conf. supra num. 31. Marquard. *de Jure Mercat. Lib.*
2. cap. 12. n. 47. Anton. de Amato Part. 1. Resol. 47. n. 41. Vogt
de Camb. Thes. 7. pag. 107. Dn. Præses Tr. de Cauvel. sect. 3. cap.
 36 *5. §. II. conf. omnino Leipz. Wechs. Ordn. Art. 27.* quod si ve-
 ro contingat, Acceptantem sine his literis cambium acceptas-
 se, solvere tunc simpliciter tenebitur, cum sic juri suo renun-
 ciasse, seque debitorem scriptæ pecuniæ summæ constituisse
 censeatur, vid. *Coelius Bichius Decis. 481. n. 6. 7.*
- 37 §. IX. Porro hac occasione disquirere licebit, *an voca-*
bulum Wechsel. Brieff in scriptura cambiali ita necessarium, ut eo
omisso, aliis licet requisitis omnibus, ex more Mercatorum solis, exi-
stentibus, literæ tales virtute ac operatione sua desituantur? Si di-
 cendum quod res est, negamus, (2) quia nihil certius aut exp-
 editius, quam in Mercatorum causis & contractibus æquit-
 atem & bonam fidem, cui non congruit de apicibus juris
 disputare, maxime spectandam esse: quæ ista vero æquitas?
 quæ bona fides? Ubi non sensus, sed vana ac inania vocabu-
 38 la arripiuntur ac cavillantur. (2) quia in omnibus civilibus nego-
 tiis veritas rei potius, quam scriptura perspici debet *per L. 1.*
Cod. plus valere quod agit. certe multo magis in mercatorum causis
 illa

illa attendenda erit. Neque (3) probari poterit, appositionem hujus voculæ esse de substantia & forma schedæ cambialis, ut ea neglecta interimat rei substantiam: præsertim quia nec literæ ipsæ & scriptura sunt de essentia hujus contractus, nec præcisè & simpliciter necessariæ, si forte Remittens contraxerit auf Kauffmans Wort und Parole. Coelius Bichius *Decis.* 74. n. 44. sqq. sed requiruntur solum ad probationem extrinsecam, non intrinsecam arg. *arg. L. 4. si. de Fide Instrum.* Höppling in *Stella Notariorum part. 1. pag. m. 94.* Unde si aliter constat, cambium vere & realiter factum, utpote per testes, superfluas esse literas dicit Scacc. *de Commero.* §. 6. gl. 1. n. 76. p. 436. & §. 1. quest. 5. n. 10. u. 13. Illustr. Dn. de Rhetz *de Versur.* cap. 5. th. 10. sub fin. Lauterb. *de Nuncio* cap. 7. Verum enim vero ut hæc ita sese habeant, veritaticque theoreticæ convenient, tutior tamen & cautior erit in Praxi hujus vocabuli adjectio, præprimis ad evitanda multa inconvenientia, & ad indicandum, quod istud debitum ex causa Cambii proficiatur, quia scriptura est velut symbolum per quod solutio mandata, ne numerans vane pecuniam numerasse reputeretur. Heydiger *all. Tr. cap. 7. p. 63.* & omnino hic Dn. Zipfel *Tesser. Collybist. sect. 7. §. 28.* ubi ratione omisæ hujus voculæ Wechsel, Briefß facti speciem proponit.

§. X. Considerandum ulterius occurrit quintum requisitum, consistens in DENOMINATIONE ac SPECIFICATIONE PRE-
 ter, quod pro diversitate loci à quo & ad quem diversis ex stylo Campsorum gaudet nominibus. Etenim intuitu loci à quo Valuta, was zu Wechsel gegeben oder gezahlet wird / nuncupatur: respectu autem loci ad quem & quidem quoad Trabantem, Tratta, quoad dantem seu Remittentem Remissa appellatur. Alias secundum Jacob Savary in vollkommenen Kauffmann 44 Part. 1. cap. 20. p. m. 138. contingit 4. modis, (1) Quando exprimitur, den Werth empfangen quod quælibet satisfactio designatur. (2) den Werth verstanden h. e. uti explicat all. Savary *cit. loc. pag. m. 152. sub fin.* quando Campsor alicui, cui parum fidei habet, hic tamen non ante exsoluturus illi est pecuniam.

47 nisi literis, ab isto transcriptis, vere exsolutis. Proinde si pretium nondum accepimus à remittente, uti non nunquam in *plateis* accidit, tum tempore scriptionis literarum Camb. o-mitti solet verbum *accepisse* & solummodo scribitur *Valuta a Titio* videlicet accepta vel vocabulum *Cambiasse* seu *Conticon* vid. Vogt. p. m. 205. Sprenger p. 49. nisi confiteamur nos accepisse spe futuræ numerationis, quod tamen à sagacioribus Mercatoribus rarissime fieri consuevit, conf. Dr. W. Necht art. 1.2. § 34 in fine. Num autem realis numeratio ad substantiam Cambii pertinebit? R. eandem non esse necesse, sed sufficere, si Cambium in uno loco sit conclusum daß der Wechsel einmahl geschlossen wordē & literæ Camb. datae, fuerint transmissæ Klock. Tr. de. Arario L. 2. c. 21. n. 18, 26. secus de Ord. Camb. Elect. Prut. Art. 1. ibi vor alle geschlossene Wechsel-Brieffe soll bey Ubertreffserung der Prima die Valuta so fort præcise bezahlt werden.

49 (3) Durch Waaren empfangen: quod contingit si pro accipienda pecunia non alia reddatur, sed aliquid aliud. Verum id non ex natura contractus camb. evenit, sed voluntate contrahentium, dum pro pecunia res alia vicissim, uti dictum, in § 0 forum loco pecuniæ accipitur. arg. L. 21 Cod. Locat. (4) der Wechsel von mir/ oder in mir selbst h. e. cum negotiator schedas collybisticas dirigit ad suum debitorem, quas postmodum transmittit suo correspondenti, quo hic ab illo acceptationem & destinato tempore promptam solutionem procuret, ac postmodum talem exactam pecuniam trahenti, hujusve commissionario, remittat. conf. supra num. 10.

§ 1 §. XI. Quid vero si literæ ita sonent: vor mich bezahlt den Inhalt dieses/ solle wohl bezahlt seyn? Resp. nihil aliud operatur, quam mandatum dandi & accipiendi apochatn, talisq; mandatarius, mandanti ad reddendas rationes semper manebit obligatus, conf. laudatus Savary in all. Traçt. Part. 1. cap. 20. ppg. m. 146. 147.

§ 2 §. XII. Ex antea prolatis alia difficilis & intricata suboritur disquisitio, an necessarium ut valuta, sive quomodo, rite der Wechsel oder Empfang sey/ in literis Camb. exprimatur? Resp. Causam debendi in hujusmodi schedis, wodurch Valuta erfolgt/

cla-

clarius exprimi valde conducere unde facillimo negotio inferi
fane potest unica ista vocula bahr/oder durch Waaren den Werth
contenti et ad evitandas plurimas exinde oriundas litium incom-
moditates, cujus rei elegantem casum *in tr. suo all. p. m. 142. inf.*
§ p. 143. proponit. Savary juxta *edit Germ. de ao. 1676. add. Dn.*
Zipl. de Tesser. collyb. sect. 6. §. 19. p. 54. in. fin. seqq. conf. tamen
Leips. Hand Gerichts. Ord. Tit. XI.

§. XIII. Porro quod ipsas pecuniæ species in negotio camb.
attinet, illarum tres communiter deprehendimus videlicet, § 3
Wechselcourant- & Banco-Geld. Pecunia cambialis ea dicitur,
quæ loco & exsolutionem determinato, non vero contractus, § 4
cambio datur atque accipitur. Sic in Prussia Elect. per novissi-
mum Rescriptum Electoris Brandenburg. cambia in nullo alio § 5
pecuniæ genere perfici, geschlossen werden / debent, quam in
Polnisch in Gelde, veluti in Alshener und Sechser. conf. et-
jam Preusch Wechsel-Ordn. Art. 12. Courant. designat gemeine
gangbare Münz. Banco in specie denotat Banco Thal. Stück.
vor Stück: adeo ut nec creditori seu presentanti in exsolven-
dis nummis per aliam moneræ speciem, etiam si cum *Lagio* mit
Ruffgeld satisfieri possit, sed præcise in præscripta moneta est
solvenda *vid. L. 3. in ff. de R. C. L. 16. Cod. de Solutionib.*

§. XIV. Hac occasione haud inconvenienter disquirimus, § 7
an pretium cambii juste augeri vel minui possit? Resp. Affirm.
quia non semper est in eodem loco eadem existimatio pecuniæ.
Consideratur vero alias existimatio dupliciter uno modo qua § 8
legalis & naturalis, quam accipit pecunia ex impositione Prin-
cipis; altero modo qua accidentalis dicitur, prout est ea, quam
habet pecunia ratione aliquarum circumstantiarum, veluti (1)
ob inopiam pecuniæ, quæ contigit, quando multi Campsores
non habent pecuniam tradendam ad Cambium 2. Paucitas vel
multitudo accipientium aut dantium ad Cambium conf. plu-
ribus Bonacina *de Contractib. Disp. 3. question. 5. punct. unic. n. 15. 17.*
19. Lessius de J. & J. Libr. 2. cap. 23. Dubitat. 6.

§. XV. Qua propter in nonnullis locis v. gr. Amsteloda- 59
mi,

mi Lipsiæ &c. optime provisum est, ut quilibet tempestive currentis pretii notitiam habeat, eandem à parariis seu proxenetis exquirat. Hi enim ut plurimum uti aliis negotiis, ita & cambiis intervenientes omnium optime currentia pretia recipiunt: quippe alias in plurimis quoque plateis, singulis septimanis vel diebus, quibus tabellarii ablegantur, illa pretia, ut eo commodius ad omnium præsertim, peregrinantium, notitiam perveniant, schedulis solent imprimi subscriptis eorum nominibus. Quæ schedulæ appellantur cursus negotiatorum & cambiorum, Belgis *Uitsj courrant*, *cours van Wisseln* *Cours-Zettl.* Idem dispositum legitur in Ord. Camb. Francos. ad Moenum, ceu videre est apud Vogt *all. tr. pag. m. 37. sq.* Ut & Lipsi. *Art. 31.* Gvalther. *de Camb. tb. 2. Lit. b. in fin.*

§. XVI. Succedit sextum requisitum probe pariter in Camb. animadvertendum, quod nimirum summa acceptæ pecuniæ iterum per acceptantem numeranda, à Traffante nulloatenus numeris seu ciphris tantum, v. gr. 100. sed omnino integris expressis literis sit conscribenda. *arg. L. 6. §. f. ff. de Bonor. possess.* Idcirco ad evitandas fallacias à Cambiatoribus in medio literarum transcriptionis postmodum plenis verbis, vel in calce earum, vel etiam illico post appositam summam plene expressam, numeris saltem reiterando, exarandam esse tradit Sprenger §. 3. n. 4. *pag. m. 40.* Heydiger *cit. tr. cap. 7. p. 64. 59. & 62. in fin.* Hic a Dd. disquiritur, *quid juris si in adscripta summa diversitas quadam occurrat respectu contextus, & majorem summam rubrica, minorem contextus epistola cambialis exprimat, an tum valeat cambium, & quid ex ea debeatur?* Resp. subsistere eujusmodi literas & minorem contextus summam deberi nobis persuasum habemus: Ratio (1) est, quia rubricæ ex nigro recipiunt, restrictionem & declarationem, adeo ut si contrariæ nigro seu textui appareant, illi potius, tanquam posteriori & magis deliberatio sit inhærendum, Lauterbach. *1. conclus. for. 3. lit. c.* Linck. *de Rubro, Nigro & Albo diss. 1. part. post. n. 4. & 9.* (2) quia semper minor summa majori inest *L. In eo, 110. ff. de R. J. L. 9. L. 200. 604.*

§. XVII. Subsequitur septimum requisitum in epistola cambiali occurrens, videlicet vocabulum *Commiff.* quod à committendo natales refert, denotatque fidelem detentorem seu possessorem cambii getreuen Inhaber des Wechfels Briefses / oder *Ordre* seu wenn er *ordiniren* wird & hic subordinatus aut in individuo, facta expressione ipsius nominis, nominatur, aut simpliciter nomine *Commiff.* insignitur v. gr. *Titio* vel *Mevio* tanquam *Commiff.* seu *Adiecto* solve 100. Imp. hic adjectus *Mevius* *Commiff.* seu *Commissionarius* nuncupatur: Vel ita: *Cajo* oder seinem *Commiff.* oder wenn er *ordiniren* wird / befinde der Herr 1000. *Thal.* zahlen. Hic nomen *Commiffarii* non deprehenditur appositum, sed solummodo generaliter infertum: proinde effectus denominationis consistit in eo, quod si nomen *Commiffarii* appareat subiectum, speciale non requiratur ad exigendum cambium mandatum, secus autem, si nomen *Commiffarii* non deprehendatur expressum tum specialis ad accipiendam pecuniam efflagitur concessio. Sprenger *all. Tract. p. 52.* Cum quoque nonnunquam eveniat, ut præfentans vel plane non, vel non tempestive in loco convento comparere valeat, ac ideo alio opus habeat, quem vice sua subordinet, eique exactionem committat, inde mandatum de exigendo cambio, dorso litterarum inscribi solet, quod tum vocatur *indoufche*, *indoffchen* / quasi in dorso scribere, quodque ita peragitur. Der *Remittent* läßt auff dem Rücken des Wechfels Briefses vor einige Zeilen *sparium* und schreibt alsdann seinen *Nahmen* / zu dem Ende / damit derjenige / dem der Wechsel zugesandt wird / in das gelassene *sparium*, den *Nahmen* des *Presentantem* einschreiben könnte &c. conf. Heydiger *all. loc. pag. 36. & 37. item p. 63.* Marquard *de jure Mercat. Libr. 2. cap. 15. n. 6. 7. seqq.* quod si autem unus alteri exactionem Cambii in dorso adscribat acita multoties personæ mutantur: wann die *Indoffmenten* vielfältig multipliciret und fortgeschrieben werden / id appellari solet *giriven* / i. e. plures facere inductiones, quarum vigore talis cessio vel assignatio æque ac si solennis seu judicialis esset facta, subsistit. conf. *Ordinat. Cambial. Lipsiensium Art. 12.*

D

quod

quod tamen ad evitandas prolixitates & altercationes non ubi-
vis permillum, sed prorsus est interdictum. conf. Dn. Præses de
68 *Caar. f. 3. cap. 5. §. 23. Heydig. pag. all. Sic Jure Camb. Elect. Prut.*
Indossament in bianco seu blanco in weiß oder offen non valer, ver-
ba in *Art. 25.* ita sonant: Wechsel-Brieffe welche an *Ordre* zu be-
zahlen lauten / müssen vorhero ehe sie bezahlet werten / gehörlich
indiffret seyn; es sollen aber keine andern *Indossamenten in blanco*
gültig seyn / sondern selbige sollen alle ganz vollständig ausgefrie-
ben werden / mit Nahmen dessen / an wen sie zu bezahlen / wer den
Werth dafür erleget und die Zeit und Orth / worinnen die *Contra-*
dentem darüber *conveniret*. In Ermanglung dessen / ist der Einha-
ber schuldig dem *Acceptanten sufficiente Caution* zubestellen / daß er
die Bezahlung des Wechsel-Brieffes rechtmäßig empfangen / und
der *Acceptant* vor alle Nachmahung zu sichern.

89 §. XVIII. *Quid si contingat, vocabulum Commissi in sym-*
bolis collybioticis non reperiri, an illi, cui indouche vel indullio in ter-
go seu in sine literarum directa, ex actio pecunie sit concedenda? Affir-
mativam opinionem sustinemus eamque sequenti responso-
quod refert. Dn. Zipfel de *Tesser. collyb. sect. 6. §. 18. corroboram-*
mus. Ob nun woll die Wechsel-Brieffe bloß und allein auff Ca-
jum eingerichtet / und das Wort *Commissi*, wie sonst öfters pfleget
gesetzt zu werden / darinnen nicht begriffen; Dieweil aber deno-
noch Cajus unter die Wechsel-Brieffe geschrieben / daß Sempro-
nius seines einwendens ungeachtet die Gelder ihm N. N. zu bezah-
len ic. schuldig.

§. XIX. Solet præterea, quod tanquam octavam requisi-
tum sistimus in literis transcriptionis exprimi vox PRIMA, ea
nimirum intentione, ne remittens, qui provide sibi prospectu-
rus, pro una summa duas recipit Schedas Camb. qua una for-
te amissa, conf. *L. qui tabulas 27. §. i. ff. de Furt.* altera nihilomi-
nus Präsentanti transmittitur, ex ambabus exactionem urgere
queat, in una schedula exarari solet h. m. der Herr bestebe zu
zahlen diesem meinen Prima Wechsel-Brieff; in altera vero sub-
es-

eodem dato conscribitur vocula: *Secunda* e. gr. der Herr be. 71
 zahle diesen meinen *Secunda* Wechsel-Brieff wo *Prima* noch
 nicht eingelauffen / und bezahlet. Si autem geminata non e-
 dantur literæ, inferitur duntaxat vox SOLA: der Herr beliebe 72
 diesen meinen sola Wechsel-Brieff zu bezahlen. *Gaitus de Credit.*
cap. 2. Tit. 7. n. 1364. *Scacc. de Camb. §. 1. quæst. 5. n. 74.* conf.
Churff. Pr. Wechf. Ordn. Art. 3. Denique hisce annedimus
 quod in fine literarum collyb. subsequi soleat subscriptio *Tras* 73
 tantis absque tamen sigillatione. De quibus fusius actum in
 Disput. nostra de nominis subscriptione habit. *Regiomonti*, quo
 nos remittimus.

§. XX. Delibatis ita brevissime requisitis literarum *Camb.* 74
 progredimur contemplaturi ipsam Acceptationis formam. An-
 tequam vero hæ acceptentur, præsentatio illarum præcedere
 solet, ut scire possit Præsentans, utrum acceptabuntur nec ne.
 Fit itaque Acceptatio, vel ab Acceptante in persona propria, 75
 vel à tertio aliquo. Priori modo ea tribus absolvitur modis 76
 (1) expressis verbis in scripturam relatis v. gr. Ich acceptire und
 verspreche conante Zahlung. Cautus tamen hic sit Præsentans 77
 & curet ut acceptans literas cambii, easdem propria subscri-
 ptione sui Nominis acceptat expresso in simul acceptationis
 tempore, quo paratior deinde, lapsa solutionis destinatae tem-
 pore contra hunc instituat executionem. Unde in casum hujus
 deficientis subscriptionis præsentans non tenetur, oblatas li- 78
 teras camb. recipere, sed potest quasi penitus recusata accepta-
 tione, protestari, quod comprobatur *ordin. Elect. Camb. Prur. Art.*
8. in verbis: Ein Acceptant ist gehalten die Acceptation eines Wech-
 sel-Brieffes mit eigenhändiger Schrift / Beyfügung seines Nah-
 mens und des Dati zu leisten / anderer Gestalt ist der Einhaber
 solche anzunehmen nicht verbunden / sondern kan davon / aus
 wäre die Acceptation gänzl. verweigert worden / protestiren.
Consentit Leipz. Wechf. Ordn. Art. 8. & Pr. Land. Recht Lib.
4. Tit. 18. a. 2. §. 4. ubi rigor ulterius extenditur, ut scil. accepta-
 tio L. C. intra 4. horas ante abicum primæ postæ perficiatur. Non-
 nunquam in scriptis hæc fit unica syllaba expressa acc. i. e. acce-

30 *pro.* Vel unica lineola subducta. Quapropter periculosa admo-
 31 dum illa est acceptatio: Ich acceptire umb in der Zeit juantwor-
 ten / qua voce acceptans à solutione erit immunis, si contin-
 32 gat interea Trassantem foro cedere: etenim verbum juantwor-
 ten multum differt à promissione solutionis, & sic reservan-
 tur acceptanti omnia juris beneficia.

33 §. XXI. (2) Contingit acceptatio verbis ore prolatis: v. g.
 Ich will den Wechsel-Brieff acceptiren und bezahlen / vel *Veu*
 ich habß gesehen. Conf. Savary *all. Libr. part. 1. cap. 21. p. 156. seq.*
 & annexum Edictum seu Ordonantz Ludov. XIV. Regis Gallie
 vom Handel der Kauffleute de anno 1667. d. 2. Junii Tit. 5. Art. 7.

34 (3) Acceptæ literæ dicuntur, tacita earum receptione atque
 retentione. Quæ tamen non ita intelligenda est, ac si ille,
 cui facta tratta. easdem penes se retineat, sed probe a se per-
 lufratas restituat illi, cui destinata exactio, facta notula ad ter-
 gum earundem, cum expressione dici, se istas schedulas vi-
 disse Turri *Tr. de Camb. Disp. 2. quest. 2. n. 15.* & tum solet dici:

35 Daß der Wechsel-Brieff honoriret oder respectiret worden sey.
 36 Unde qui tacite acceptat, retinetque ejusmodi literas, nec
 iisdem contradicit, cum potest, habetur pro consentiente ac
 approbante, præsumiturque ex hoc solo facto omnia in eis con-
 tenta ratificasse, suoque juri renunciaffe, *arg. L. si filius fam. 16.*
f. de Scio Macedon. Qui enim expresse non reprobat, proba-
 re videtur. *Burfatus Vol. 1. conf. 39. n. 1.* Hinc providi Cam-
 37 psores, recipientes schedulas collybist. sed eas approbare no-
 lentes, in dorso earum scribere solent, *se illas recipisse,* & non
 acceptasse. auff-aber nicht angenommene *Marquard. de Jure*
Mercat. Lib. 3. cap. 9. n. 60.

38 §. XXII. Porro acceptatio fit vel pure & simpliciter, quan-
 do schedæ cambiariæ absque ulla protestatione, aut reservata
 contradictione acceptantur: *vel sub conditione,* videlicet vel pro
 parte Cambii solvendiantum, conf. *Pr. W. Oron. art. 23.* ibi
 Wann ein Acceptant den Wechsel-Brieff nicht vollkömlich / son-
 dern nur zum theil bezahlen wolle ic. vel pro honore literarum,
 seu in honorem Trassantis. Similiter suspenditur ple-

plenissima acceptatio literarum tamdiu, donec provisio acceptanti reciproca satisfactionis adveniat, quod mercatores ita efferunt: Wenn die *Recour* nebst dem *Advis* Brieffe ihm zuhoh. 89 me / damit er wisse / wo er sich seiner Wiederzahlung *revaliren* solle / & tunc presentans tamdiu, donec provisio adfuerit, expectare tenetur, aut, liberum ipsi erit interea temporis protestari. Heydig. *all. tr. p. 72.* Marquard. *cit. Tract. L. 2. cap. 12. n. 85. 86.* Econtrario sola promissio de acceptando & quidem 90 conditionata, wenn die *Recour* ankommen / reum obligare nequit, si mercies transmissæ, non fuerint liberæ aut sufficientes: so fern die *retouren* oder Waaren nicht frey oder *sufficient* seyn zu Auszahlung des Wechsels. Deinde alia acceptatio in *Foris*, 91 alia in plateis perficitur. Illa regulariter fit (pro varietate tamen locorum) vel initio seu prima septimana feriarum vel in secunda hebdomade, dicta alias die *Zahl* Woche / ut Francof. ad Mœnum, Lipsiæ &c. Sic in Prussia Elector literæ camb. ad 92 certas in hoc Ducatu privilegiatas perque ostiduum durantes nundinas directæ, primo vel secundo die instantis mercatus, exclusis diebus discretionis, acceptandæ sunt. Preusch. Chursf. Wech. Recht *Art. 17.* Hæc scil. in plateis acceptatio fit vel a 93 *Ufo* istius loci, vel secundum conventiones contrahentium. De his infra *cap. 4.* pluribus acturi sumus.

CAP. IV.

Effectum Acceptationis Lit. Cambii opponens.

CONSPECTUS.

Connexio n. 1.

Nexus presentationis & acceptationis n. 2.

Quomodo acceptans constituatur debitor n. 3. 4.

Cautela pro acceptante n. 5.

Effectus acceptationis in quonam

constat n. 6.

Cautela pro remittente n. 7. seq.

An acceptans cambium ante diem exsolvere queat? Expenditur n. 10. 11. seq.

Quæritur, ubinam cambium exsolvendum, si locus in eo non

D 3

fit

- fit determinatus. n. 15.
 Pecunia an in adibus Presentantis
 vel correspondens solvenda? n.
 16. seq.
 Quid alibi locorum hac de re obti-
 neat? in specie de Judais festi-
 cur. n. 19. 20.
 Quisnam cambium exigere valet?
 n. 21.
 Verbum bezahlen quid in foro mer-
 cat. importet. n. 22. seq.
 Quid juris sit, si scbede collybist.
 casu amissa vel spoliata, tra-
 ditur n. 24. seq.
 Limitatio. n. 29.
 Tesseris collyb. acceptatis, ac post-
 modum decoctione ex improvi-
 so emergente, cuius hoc sit pe-
 riculum n. 30.
 Rationes contra presentantem.
 n. 31.
 Transcribenti hoc cedere pericu-
 lum evincitur. n. 32. seq.
 Idem juris est in acceptante, bonis
 lapsis scribente, n. 36. sq.
 Movetur obiectio. n. 38.
 Limitatio. n. 39.
 Queritur an moriente principali,
 correspondens post factam acce-
 ptationem ad solutionem cam-
 bii teneatur? n. 40. 41.
 Acceptans vi acceptationis obli-
 gatur. n. 42.
 Ampliatio n. 43.
 Rationes prioris asserti. n. 44.
 Dissidentium rationes. n. 45. seq.
 His occurritur. n. 47.
 Quid in Prussia Ducatu hac de re
 obtineat. n. 48.
 Genera solutionis n. 49. seqq.
 Compensatio an in cambiis locum
 habeat? n. 52.
 Lipsie pro scontris specialis liber est
 consiciendus n. 4.
 Rationes contra compensationem.
 n. 55.
 De novatione cambii. n. 56. sq.
 De assignatione n. 58.
 Quid de ea in Prussia & Lipsia cau-
 tum. n. 59. 61.
 Consilium pro presentante. n. 60.
 Quid alias à mercatoribus hic at-
 tendatur. n. 62.
 Quid delegatio per directionem
 scripture. n. 63.
 Solutio per bilanciam n. 64.
 Sbilantiare quid n. 65.
 Item Mancamantum, avanzo &
 Netto. n. 66.
 Queritur si acceptans plusquam
 debuisse, solverit falsario cu-
 ius hoc cedat periculo? n. 67. sq.
 De secundo acceptationis effectu n.
 69.
 Quando competit protestatio &
 quid eam. 70. sq.
 Ab acceptatione Cambii reversus seu
 extraneus excluditur. n. 72.
 De

- De concursu personarum in acceptando cambio. n. 73. 74. seq.
- An Remittens contra trassantem protestari queat? n. 76.
- Acceptans tanquam tertius pro honore litterarum a que protestum elevare valet, modo hoc in persona coram Notario de jure Camb. Prut. manifestet n. 77 94. 95.
- De forma protestationis remissive n. 78. seqq.
- Tempus protestandi variat. n. 80.
- Auso, à vista, Nachsicht quid de notet. n. 81. seqq.
- Quomodo in nundinis anniversariis Regiomoni protestandum. n. 83.
- Pro conservando cambio, ejusque consequendis commodis, tempore protestatio interponenda. n. 84. seqq.
- Negligens fat alia protestandi, quomodo sibi prajudicet. n. 87.
- Quid redire literas cum protestu. n. 88.
- Subsequitur ipsa forma protestationis. n. 89.
- Presentanti in protestando quid incumbat. n. 96.
- De formulis protestandi remissive. 97.
- Transitus ad actiones ex cambio resultantes. n. 98.
- Cambii contractus qualis. n. 99.
- Nostra de opinio. n. 100.
- De Actione inter Remittentem atque trassantem. 101. seq.
- Remittenti contra acceptantem nulla actio competit. n. 105.
- Que actio Trassanti contra Accipientem. n. 106.
- Modo hic literas verè acceptaverit n. 107. seq.
- Queritur, an acceptator solvens sine his verbis fielle es à conto, habeat datorem litterarum obligatum? n. 109.
- An vero ille cambium, deficientibus istis memoratis verbis, in hujus bonorem cum protestu solvere valeat? traditur. n. 110.
- Quid importent illa verba fielle es à conto n. 111.
- De obligatione exactoris contra correspondentem ratione acceptationis n. 112. seqq.

§. I.

Quemadmodum presentatio schedularum cambialium duntaxat peragi solet ab eo, cui directa remissa, quisque tandem ille sit & quacunq; ratione remissa ad eum pervenerit: sive respectu curæ tantum, sive intuitu proprietatis tantum, sive ratione

utri-

triusque simul absque omni habito discrimine; ita *acceptatio* ab-
 2 solv. solet ab eo, cui literæ una cum *varta* diriguntur; quo fit, ut
 hæc bina *presentatio* & *acceptatio* ita se concomitentur, ut una
 ab altera (circumscripta tamen ac suspensa protestatione) se pa-
 3 rari nequeat. Unde dici solet quasi quædam copulatio consen-
 sus duorum simultanei. Hinc rite *Presentatis* atque debite ac-
 ceptatis literis Collybificis h. e. visis, lectis, receptis, atque in
 4 contrarium, si minime protestatum fuerit, acceptans constitui-
 tur debitor ejus, ad cujus mandatum easdem acceptavit, ne-
 que prius liberatur, nisi actuali facta solutione. Cautus itaque
 fit mandatarius *Trasstantis* in recipiendis scedis camb., ne se-
 mel facta *acceptatione*, in omnem eventum solvere teneatur;
 etiam si expressum *trasstantis* mandatum revocandi habeat, re-
 mittensque ante valutæ exsolutionem fidem cum foro re-
 taverit, illud tamen, utpote re non amplius integra, revocari
 nequeat juxta communem regulam, solvat qui acceptat:
 Wer acceptirt muß zahlen. conf. Scacc. all. ir. de commerc. &
 camb. §. 2. gloss. s. n. 547. seq. pag. 449. Proinde si imprudenter
 5 acceptavit, damno suo prudentior factus post modum solvat.
 Quam in rem à Dd. *acceptanti* consulitur, ut si de reciproca sa-
 tisfactione quodammodo dubitet, non pure schedulas colly-
 bificas subscribat, sed ita: *acceptio pro honore literarum cambii:*
sive acceptiret den Wechsel zu Ehren / oder den Traffirer bey Ehren
und credit zu erhalten. Dn. Præses Tr. de Caut. contr. sect. 3. cap. 5.
 §. 12. Consistit ergo effectus *acceptationis* legitima *EXSOLUTIO-*
 NE, (2) hac denegata in *tempestive interponenda protestatione*, deni-
 que (3) in *instituenda actione*, ad consequendum id quod in li-
 teris Cambii continetur.

7 §. II. Diximus primum effectum *acceptationis* consi-
 stere in præstanda solutione: unde si *remittens* dubitet à man-
 datario *trasstantis* promptam satisfactionem non subsequaturam,
 tum sibi, vel *presentanti* curet imprimis si noticiam acceperit
 acceptantem ante tempus forte esse decocturum) constitui
 expromissorem tesseri collybificis subscribentem ad hunc ca-
 sum, ut hic, si primus debitor non persolvat, nulla ulteriori ad-
 mis-

missi exceptione satisfaciatur, perinde ac si esset primus ex Cambio debitor; imo ut etiam teneatur in eventum, quo prior ille, tanquam persona inhabilis, obligari non potuit. Turri de Camb. Disp. 1. quest. 17. in fin. Scacc. de Commerc. §. 1. quest. 7. part. 3. lim. 17. n. 8. Gaitus Tr. de Credit. cap. 2. lib. 7. n. 2236. conf. omnino Bonacini, de Contract. Disp. 3. quest. 5. puell. un. n. 21. Andr. à Matre Dei Tract. 14. punct. 1. n. 17. His ad stipulatur Preuschs Wechs. Recht. Art. 22. ibi: Wann ein Geber Nachricht bekähme/ daß der Acceptant vor der Verfall-Zeit fallig wäre/ hat er Macht den Zieher zu Stellung: Bürgschaft/ Unterpfand/ oder anderer vergnüglichen Versicherung anzuhalten/ daß sein Wechsel-Brieff auff die Verfall-Zeit bezahlet werde &c. Quin si Creditor parum g confidat Debitoris facultatibus, tum curet inseri schedulis transcriptionis hypothecam conventionalem & privilegii nundinalis renunciacionem; verspreche gute Zahlung bey Verpfändung meines Vermögens; vel quod eodem recidit: bey Einsetzung des meinigen/ und mit Verzeihung der Mark-Greyheit. quo facto insignem Creditor consequitur prerogativam, de qua in 9 cap. 5. Imo adhuc paratioris executionis ergo valde utilis cautela est, ut is, qui cambium dedit, simul se ipsum in propria persona ad solutionem in loco destinato faciendam obliget, daß er den Wechsel auf sich selbst *traffice* oder ziehe Dn. Præses all. loc. §. 21.

§. III. Ut ut aliàs quis ante diem vor dem Verfall-Tage/ 10 etiam invito ac reluctante Creditore, solvere queat, cum plerumque dies debitoris gratia adjiciatur L. 70. L. 98. §. 4 ff. de Solution. L. 7 ff. de re judic. L. 31. §. 6 ff. de Donat. in vir. & Uxor. Id tamen in præsentem negotio minime procedit, sed demum adveniente die, auff den Verfall-Tag/ wann der Wechsel-Brieff betaget und verfallen/ quo demum pecunia efficaciter numerari potest, modo is dies ex tenore harum tesserarum evidenter eluceat: & hic strictissime est observandus, adeo ut etiamsi acceptans interea temporis ex detractione interesse lucrum aliquod percipere potuisset, tamen ante tempus vor der Zahlungs-Zeit in schedulis determinatum fieri non debeat repræsen-

sentatio pecuniaria, ne videlicet is, qui ante diem solvit, postmodum periculum seu *rylsgo* subeat, damnumque patiat, si forsitan eveniat, ut alter, cui citius exsolutum, isto tempore bonis labatur Lauterbach *disp. de Jure in curia Mercat. usit. ib.*

11 180. Ratio hujus assertionis in eo collocatur, quia (1) acceptans non proprio sed mandatario nomine solvit. Si ergo fines mandati quoad præfinitum tempus excedat, neque quod excessit, neque *negotiorum gestorum actione*, utpote quæ utiliter non gessit, committentem convenire poterit, sed sibi imputet periculum interveniens, non mandanti Da Struv. *Decis. Sabbath. cap. 12 Decis. 10.* Vincent. de Franchis *Decis. Neapol. 303. n.*

12 2. *seq.* (2) quia tempus inter requisita & proprietates veri cambi continetur, atque ad certum quid respicit. (3) quod pecunia acceptanti transcripta, non hujus, sed illius sit, qui eam solvendam in mandatarium dixerit. Jam aperti juris est, quemlibet esse arbitram, & moderatorem rerum suarum L. 21. C. *Mandat.* si hoc, nulla facultas competet acceptanti circa alterius pecuniam arbitrari, sed præcise obstrictus erit inhære

14 mandato committentis. Eleganter istaustus per casum deducit Martin. Wagner *in Tract.* cujus titulus est *Idea Mercature* edit. Bræmæ anno 1561. *quest. 7. pag. m. 33. seq.* ubi ita disquiric: Ist auch ein Acceptant schuldig und gehalten die Zeit so ihme im Wechsel-Brieffe von seinem principalen zur Bezahlung bestimmet / gar genau zu beobachten und nicht eher zu bezahlen / bis der Wechsel-Brieffe præcise verfallen? conf. Heydiger. *all. loc. cap. 8. pag. 84.* Carpz. P. 2. *definit. 132.* Preusch Wechsel-Recht *Art. 27.* quod sic disponit. Es ist kein Acceptant befugt einen Wechsel-Brieffe vor der rechten Verfall-Zeit an den Einhaber oder Präsentanten zu bezahlen / wenn es auch ein Prima von ihm acceptirter Wechsel-Brieffe wäre / und er sich der Zeit halben in Decortirung der Intereffe einen Vortheil machen könnte. & Preusch Land-Recht L. 4. *Tit. 18. art. 2 §. 5. sub fin. add. Leipz. Wechs. Ordn. Art. 14. in medio.*

§. IV. Audivimus in anterioribus, quod solutio in loco convento sit præstanda. Hinc quæstionis est, quid iuris, si lo-

cus in cambialibus negotiis, forte non expressus reperitur? Resp. ex
 Dn. D. Joh. Sam. Strykii, *disp. de loco Solutionis cap. 1. §. 5.* solu-
 tionem tum faciendam esse in loco contractus, seu ubi in li-
 teris campforis promissio facta, debitorem posse conveniri.
 Elegans hujus rei exemplum suppeditant Carpz *Part. 3. Decif.*
216. & omnino Dn. Rivinus in *Specim. Except. Forens. cap. 2. n. 5. 6.*
 Brunnem. *ad L. 1. ff. de O. & A. n.* Porro non inutiliter hic di-
 squiritur. An corresponsalis teneatur pecuniam transferre in
 ædes præsentantis, an vero hic teneatur adire ædes illius & ab
 eo eandem exigere, ob er ihm das Geld müsse ins Haus brin-
 gen? Resp. de jure obligari quidem quemcumque debitorem
 ad pecuniam in ipsis creditoris ædibus, numeratione legitime
 facta restituentem. Unde eo in loco representatio pecu-
 niæ fieri debet, ubi eam secure & acceptare & possidere potest
 creditor. *conf. disp. all. de Loco solut. c. 1. §. 16.* Verum enim vero
 ut ut hæc alias ita comparata eadem tamen hic ne obtineat sen-
 tentia diversa ratio suadet; non etenim ἀπλῶς debetur illa pe-
 cuniæ quantitas, sed demum facta literarum camb. præsen-
 tatione: hæc vero cum in ædibus illius qui solvere pecuniam
 debet, facienda, vero simile est, teneri quoque præsentan-
 tem; ut eo loci oblatam acceptet pecuniam, quo facta præ-
 sentatio jung. *Leipz. Wechs. Ordn. art. 12.* ibi das Geld beym De-
 bitore zur Verfallzeit abzuholen obliget. Dn. Stryck. *all. disp.*
cap. 2. §. 17. & 18. ubi huic nostræ assertioni obstans dubi-
 um remover, quod videlicet præsentatione facta non illico
 subsequatur exsolutio, sed perlectis & subscriptis literis camb.
 h. m. accepticet / soleant illæ schedulæ exactori pecuniæ rur-
 sus reddi solutione in aliud tempus dilata, atque sic nihilomi-
 nus postmodum acceptans pecuniam ad illius domum defer-
 re teneatur. Sed uti diximus huic dubio in *all. Disp. & loc.*
 plene est satisfactum §. 18. *cap. 2.* ubi §. 19. legere est de Venetorum
 peculiari domo dicta vulgo: das Deutsche Haus / ad ex-
 solvenda cambia peregrinantibus singulari studio destina-
 ta. De Judæis equidem cautum legimus, quod hi si cambi-
 um Christianis solvere debeant, pecuniam in horum ædes, &

quidem absque ulla præmonitione deferre teneantur, ob nimiam forte sorditiem in illorum speluncis alias inveniendam, conf. Leipz. Wechsel Ordn. §. 12. ibi. Jedoch sollen die Juden / welche an einen Christen Wechsel-Brieffe zu bezahlen acceptiret / das Geld dem Christen ohne einige Erinnerung ins Haus / oder Gewöbde zu bringen pflichtig seyn add. Ordin. Camb. Francof. ad Moenum renovata de 20. 1076. d. 8. Febr. art. 5. ubi idem de Judæis dispositum invenitur.

- 21 §. V. Exigere itaque Cambium duntaxat is, qui in scheda nominatus potest. i. e. Præsentiens, ejusque commissarius Brieffe-Inhaber / oder commiss. & quidem ut sibi ab acceptante solutio præstetur in pecunia præsentis seu contant: in baarent
- 22 Gelde gezahlet werde. Notandum hic, verbum bezahlen in literis & contractibus mercatorum appositum idem importare ac si diceretur: bezahlt werden sollen oder müssen, quæ inducunt
- 23 necessitatem, Belold. Thef. Pr. verb. Solvere. Unde in scheda Camb. vocabulum *solvoite* (zahlet) occurrens est imperativum & temporis præsentis, operaturque duos effectus: (1.) ut inde literæ sunt dispositivæ, ideoque nequeant revocari, secus si non essent dispositivæ, v. gr. si scribatur: *solvere placeat*. (2.) ut tollat omnem moram atque dilationem Scacc. de Commer. & Camb. §. 2 gloss 5. n. 1.

- 24 §. VI. Quid si vero eveniat, ut literæ collybificæ à prædonibus spoliatæ, qualem casum recenset Martin. Wagner in *Idea Mercatura pag. m. 34. 35. 36.* quæritur, quid tum juris obtineat? Resp. Transantem ad novas reddendas camb. schedulas teneri arg. *L. 6. ff. A. R. D.* & primævam obligationem durare, modo ipsi super indemnitate debite caveatur, ne dum alius forte eidem literas exhibeat repertas, juxta illas idem his exsolvere cogatur; alias ad novas tradendas terras non ante esset obligatus transcribens, quam hoc indicatum fuerit correspondenti, Nicol. de Passerib. de *Privat. Scriptur Lib 3 quest. 41. n. 9.* Struv. *Ex 25. th. 44. ibiq;* Müller *Lit. d. not. XVI. §. Decis Sab. barb. cap. 15. Decis. 21.* Scheffer. *Part. 3. quest. 78. n. 28.* Stypm. de *iure Maritim. Part. 4. cap. 8. n. 79.* Gait. de *Credit. Lib. 2. Tit. 7. n. 2443.*

n. 24. 43. Unde hodie cum expressione ac mentione SECUNDÆ 5
 concipiatur, & plerumque adjici solet mandato solutionis
 conditio, si priores schedulæ, quæ primæ aut secundæ nomine
 indignantur, nondum fuerint exsolutæ, i. e. diesen meinen se- 26
 cunda Wechsel-Brieffe / wo Prima unbezahlet. Imo hodie ma-
 joris cautelæ gratia ad evitandas plurimas deceptiones una,
 aut separatim à trassante mitti solent ad mandatarium literæ
 præmonitionis seu avisorix avies Brieffe / his ergo deficienti-
 bus, vix ac ne vix præstatur solutio. Verum nec hac ratione 27
 occurrendum improborum hominum fallaciis & interceptio-
 nibus videtur satis esse prospectum; etenim si prædo vel alius
 quispiam fur literas cambii, in quibus simul reconditæ jace-
 rent schedulæ avisorix ad correspondentem directæ cuiquam
 interciperet, annon dolus hic insignis committeretur in sum-
 mum præjudicium veri præsentantis? Quapropter elegans 28
 cautela est, ut exactissime persona præsentantis describatur
 an Alter / Kleidung / Person / Gestalt / Farbe oder andere abson-
 derliche Kennzeichen / die er an seinem Leibe hat / oder aber ein ge-
 wisses unter ihnen bestimmtes Wort / welches der Präsentant
 zuzusetzen hat / mit überbringe vid. Savary im vollkomm. Rauffm.
 part. 1. c. 20. p. m. 154. conf. Pr. B. N. art. 4. sub fin. Add. Leipz.
 Wechsel-Ordn. art. 33. Fallunt tamen supra assera, ne scil. trans- 29
 scribens ad alias literas edendas teneatur, si dissimulando for-
 te à remittente, priusquam eas præsentanti miserit, assereretur
 amissio, quo sic a semel inito contractu impune resiliret, Zahn.
 de Mendaciis Lib. 2. cap. 13. n. 1. Paschalius de Viribus Patrie potestat.
 P. 1. cap. 8. n. 65. seqq. Budelius de Monet. & re Monet. P. 1. cap.
 25. n. 9. 11.

§. VII. Progredimur ulterius contemplaturi, quid juris 30
 si in loco solutionis auffm bezahl. Place / schedulæ cambiarix
 à mandatario trassantis quidem acceptatæ, sed antequam hæ
 exsolutæ hic rationes conturbet, foroque cedat, cujus tum e-
 rit periculum, utrum scribentis, an præsentantis? Posterioris 31
 sc. Præsentantis esse periculum nonnulli volunt, quos inter
 Thom. Carleval, com. poster. de Judiciis Tit. 3. Disp. 6. n. 25. ibiq; lon-

ga serie recensiti Dd. Nicol. de Passerib. *all. tr. Lib. 3. quest. 40 n. 71. 72.* Marquard. *de Jure Mercat. Lib. 2. cap. 12. n. 74. seqq.* Strymann. *de Jure Marit. Part. 4. c. 8. n. 89. 90.* Mascard. *concl. 989. n. 8. (1)* quia talis acceptatio habetur de stylo mercatorum loco solutionis pecuniæ. (2) quoniam per acceptationem, ceu quasi novationem, novus surrogatus sit debitor, qui

32 cambium exsolvere teneatur. *arg. L. 26. §. 2. ff. Mandat.* Sed verior ac receptor est illorum sententia, existimantium Scribentem non prius liberari, quam subsecuta actuali pecuniæ numeratione, *conf. L. si literarum. 23. C. de solution.* cum acceptans per acceptationem reputetur fidejussor, & si fidejussor promittat, & non principalis, nullatenus liberetur transferri-

33 bens. Imo si scribens literas camb. sciverit mandatarium suum i. e. eum cui literæ diriguntur, esse aut decoctum, aut fugitivum aut decoctioni proximum, tum is minime per acceptationem mandatarii esset liberandus, sed potius ex dolo suo maneret vel obligatus & obnoxius recursum illius, qui pecuniam numeravit. Thom. Carleval. *Tr. de Judiciis Tit. 3. Disp. 6. n. 29. tom. 10.*

34 *poster.* Proinde acceptatio facta non est novus contractus inter acceptantem & Creditorem, cui facienda est solutio, sed est pars contractus literarum cambii celebrati inter istum & mandantem, nec creditor acceptationi acquiescit, nisi secuta reali satisfactione. Quin non pro solutis, sed pro solvendis, atque cum hac tacita conditione præsentans videtur accepisse literas, ut nisi solvantur, tradens maneat adhuc dum obligatus.

35 Præterea intermittentem literas & acceptantem nascitur mutuus consensus, qui stante mutatione status ipsius mittentis nullo modo considerari potest. Etenim qui acceptat, consideravit eo tempore integram esse personam mittentis Fabius de Anna *Consil. 32 n. 6. §. n. 15.* vid. Carpz. *P. 2. C. 26. Def. 13.* & omnino Joh. Baptist. de Luca *Theatr. Verit. & Justit. Discurs. de Camb. 23. Tom. 3. Marta ff. noviss. tom. 3. cap. 16 p. 161.* Hercules Marefcottus *Libr. 2. Variar. Resolut. cap. 11.* Wissenbach. *Part. 2. Disp. 28. n. 6.* Mevius *Part. 9. Decis. 132* Gait. *de Credito cap. 22 Tit. 7. n. 2384.* Dn. Præses *Tr. de Admonib. forens. in vestig. scil. 1. membr.*

*membr. 7. §. 23. Scacc. all. Tr. §. 2 gloss. 5. n. 322. Masfrill. rom. 3. Decif. 679. Rota Gen. Decif. 2. & 4. n. 7. Unde cautus fit remittens curetque ut Campfor expresse promittat solutionis evictionem. Struv. Ex. 25. lb. 44. lit. d. notab. 13. p. 1758. seq. conf. Pr. B. chf. Necht art. 31. modo non concurrat negligentia ejus cui solvenda est pecunia in exigendo, nec facilis in longiori, quam par est, concedenda dilatione prout fusius deducit Carleval *cit. loc. n. 28.**

§. VIII. Multo minus liberabitur acceptans, si literis jam acceptatis, Transiens numulariam rumpat negotiationem, ille postmodum hoc comperto, presentanti solvere renuat, sed omnino, non obstante hac insperata decoctione campforis, ad solvendum obligatur. Etenim sibi imputare habet, quod non illico re adhuc integra contrariae suae voluntatis testationem interposuerit, sicque juri suo tacite renunciasseseque debitorem assignatae pecuniae continuasse censetur. Ansfaldus de Ansfaldis *Tr. de Commere. & Mercatur. Disp. 3. n. 4. Disc. 5. n. 10. & disc. 41. n. 18. Mevius Consil. 101 n. 12. D. Romani de camb. c. 6. §. 5. Nicol. de Passerib. all. Tr. Lib. 3 quest. 45. Paschalis Part. 1. cap. 8. n. 70. all. Tract.* Nec quicquam praeterea eidem patrocinatur, quod magis in culpandus, seu minus excusandus fit ille ad cujus instantiam seu gratiam literae per mandantem accepto aequivalenti scribuntur, quia tanquam praesens in suo loco melius indagare potuit vel debuit conditionem decocturi, quam mantarius absens, non aptus ad obrinendas eas informationes: quae praesenti conceduntur. Joh. Baptist. de Luca *Theatr. Veritat. & Justit. Tom. 3 discurs. de Cambiis 25. n. 5. & disc. 20. Alphons. de Olea Tr. de Cession. Jur. & act. T. 7. q. 3 n. 45. Idem Decif. 1. & 2. ad eundem Tract.* Hector Cabycius *Latro; Lib. 2. Decif. 169. n. 24. 25. Marta digestor. Noviss. tom. 3. cap. 11. p. 161. & cap. 13. Limit. nisi a ia forte signa decoctionis jam tum imminebant.* 39 Cautus itaque sit praesentans, ne culpa sua quid intermittat, forte in longiori acceptandi concedenda dilatione, quam in schedula camb. expressa, aut legitimo tempore protestum elevare negligat, alias dator literarum non tenebitur *Sed quid si*

- si post acceptationem factam per Mandatarium, antequam solutio fieret, scribens literas cambii decesserit, an solvere acceptans erit obstrictus? Videtur dicendum quod non, ex eo, quod per mortem mandantis mandatum expirat, & si mandatarius post scientiam mortis solveret, solutum ab heredibus mandantis recuperare non queat. Contrarium tamen cum Gaito *all. Tr. Cap. 2. T. 7. n. 2425.* verius esse existimamus, quia acceptatio est instar fidejussionis, vel constituti, & hinc etiam post mortem mandantis durat, non obstante *L. f. ff. de solution.* nec quod præsentatio de novo heredibus non sit facta. *jung. Ord. Camb. Lips. art. 4. in verbis: Da auch der Schuldener etc. conf. Hering. de Fidejus. cap. 18. n. 19. Fabianus de Anna Confl. 82. n. 6. & n. 15.*
- § IX. Inferimus ergo, acceptantem, si non in contrarium sit protestatus, adeo necessario præsentantis debitorem fieri, ut nulla ratione sese à satisfactione liberare valeat, cum ex pura acceptatione constituatur debitor exactoris, non minus quam ipse transcribens, modo de literis receptis per testes vel aliunde exacte constet, nec hæ fuerint remissæ. *Ampl.* etiamsi post absolutam jam acceptationem expressum trahentis mandatum revocandi acceperit, attamen eas revocare amplius nequit, cum revocatio mandati tum demum justa ac licita reputetur, re absque alterius præjudicio adhuc existente integra: per ejusmodi vero acceptationem res non amplius deprehenditur integra, siquidem talis revocatio vergeret in præjudicium tertii scilicet. Præsentantis, quod non concedendum, cum (1) alteri per alterum non debeat iniqua inferri conditio. *L. 75. ff. de R. J. Vogt. de Cambiis p. m. 133. 136. Nicol. de Passerib. de Privat. scriptur. Lib. 3. quest. 45. n. 7. Hartm. Pistorius Lib. 1. quest. 14. n. 17.* (2) ob jus præsentanti jam quæsitum, (3) quod ab initio est voluntatis, ex post facto fiat necessitatis *L. sicut. ff. de O. & A. Alphons de Olea Decis. n. 4. & 2 n. 5. ad Tract. de Cession. 45 jur. & action. Dn. Mevius Confl. 101. n. 9. Dissent. Carleval tom. poster. tit. 3. Disp. 6. n. 372.* ibi quod si ante solutionem superveniat scientia decoctionis, re nimirum adhuc quasi existente integra, juste potest mandatarius recusare literarum solutionem

nem

nem, ex hoc fundamento, quoniam mandatum censetur revo-
catum & dissolutam ex mutatione status mandantis & manda-
tarii in deterius, & decoctionem ob loci distantiam ignorare
posse Acceptantem. Huic per omnia adscriptatur Joh. Baptist. 46
Saminiatus *controvers. forens. 27. per 101. ubi n. 24.* hanc adhuc sub-
jicit rationem, quod hic deficiat consensus in acceptante, tan-
quam præstitus sub tacita conditione, *rebus in eodem statu manen-
tibus & non aliter.*

Verum Resp. acceptantem considerasti. 47
eo tempore acceptationis integram fuisse personam mittentis.
Præterea illud adhuc inferimus, acceptantem, quod Præsen-
tanti accepta pecunia ex post facto bonis labenti cambium ex-
solverit, suo mandanti neutiquam eapropter postmodum ob-
ligari, ceu patet ex sequenti præjudico. Hat A. auff B. einen
Wechsel gezogen von 500. Thal. mit ausdrücklichen Befehl solthane
Gelder in Leipziger Oster-Markt zu gewöhnlicher Zahlungs-Zeit
zu bezahlen. Darauf B. in Oster-Markt noch die erste Woche
ehe und zuvor die Zahl-Woche eingetreten / solche 500. Thal. an D.
bezahlet / welcher aber also bald den ersten Tag in der Zahl-Woche
hancorottiret und daher Zweifel entsteht / ob sich A. dieser 500.
Thal. nicht bey B. zuehohlen re. So ist B. die einmal an D. bezahl-
te 500. Thal. dem A. wieder zu erstatten nicht schuldig B. N. W.
Grave *disp. de camb. th. 18.* conf. tamen Putsch. Wech. Recht. art.
26. ubi dator literarum nullo habito respectu factæ acceptatio-
nis, mandatum accipienti solutionem faciendam, ante tem-
pus tamen exactionis vor dem Verfall-Tage / eandem revocare,
& ut *alii cuiquam* præstetur, injungere potest.

S. X. Cum satis hucusque de acceptatione & solutione in 49
genere sit dictum, reliquum jam erit, ut perlustremus adhuc ip-
sos modos solutionis, qui secundum Doctorum tradita quattuor-
plex deprehentuntur, (I.) est quando correspondens eas
quidem recipit, aut *non simpliciter*, sed cum protestu quasi ex-
ciperet: non accepto mandatum, prout in schedula col ybi-
tica commissum, accepto tamen easdem *in honorem transcri-
bens*, (II.) Quando nec ille, cui tratta facta, nec alius aliquis pro

eo summam in literis expressam præstare vult, quo casu dicitur *elevari protestum*, de quo acturi sumus mox in §§. *subseqq.* III. 5¹ quando recusante in totum illo, cui fit tratta, satisfactio ab alio omnino tertio ad quem plane non spectat tratta, sed tamen interposita protestatione promittitur. IV. Quando mandatarium simpliciter dicit, secundum tenorem liter. camb. ad solvendum esse paratum. conf. Uffenb. *de Protest. in Camb.* cap. 3. n. 2. 25. *seqq.* Rota *Gen. decis.* 6. n. 7. *vers.* 8.

§. IX. Etsi regulariter cambia in pecunia numerata h. e. in *contanti* exsolvi debeant, nihilominus tamen pro beneplacito debitoris atque creditoris frequentatur *Pary etne Vergleichung* / seu *Saldo*, i. e. compensatio tanquam species solutionis 5² juxta L. 4. L. 5. S. f. ff. *de Compensat.* L. 76. ff. *de V. S.* germ. das *rescontriren* / *rescontri*, *Scontriung* / item *Pagar in contri*. hoc effectu, ne semper ex cassa ingentem pecuniæ summam, *grosse Posien von Wechsel* / præsertim in feriis erogare partes necesse habeant: ut & ne tali numeratione mutuum temporis tum inutiliter consumatur, aut etiam ne falsa seu devaluata moneta, accipienti eandem pro bona callide subornetur, unde mutua cambia inter mercatores frequentissime compensantur, Sie lassen die Wechsel gegen einander abschreiben / abrechnen / saldiren Carpz. L. 2. *Resp.* 102. n. 9. *seqq.* item *disp. de Camb.* rh. 53. Martin. Wagner in 5³ *Idea Mercatura* p. 41. *quæst.* 4. cum vero permultæ lites ac constitutiones exinde oriri soleant quousque cambia per compensationem sint soluta wie weit sie einander abgeschrieben / hinc ea vi *Ordinat. Camb. Prut. Elect. in Prussia* non aliter, nisi libera alicujus voluntate admittitur: sicut expresse sancitum legimus in 5⁵ verbis *art. 13.* ibi: In *Bezahlung der Wechsel-Briefe*, oder der *selben Valuen* sollen keine *Compensationes* oder so genandte *Rescontres* wider des *Einhabers Willen* statt haben / was auch vor *Præsentiones* und *Forderungen* der *Geber* / *Zieher* / *Einhaber Indossant* oder *Acceptant* in dergleichen Fällen einer gegen den andern haben möchte / ohne freyen Willen anzunehmen. Pari ferme ratione & Lipsiæ eatenus tantum compensatio locum obtinet, quatenus ea non privatim, sed in speciali li
bro

bro pro consignandis ejusemodi scontris seu compensationibus confecto, cum expressione loci, temporis summæ, & nominum personarum annotata deprehenditur. conf. Rosener, *Tract. de Libris Mercatorum cap. 11. n. 236. seqq.*

§. XII. Porro in vim solutionis inter campsores obser-
vatur *Novatio* tanquam species solutionis, videlicet durch Schließung eines neuen Wechsels / wann ein neuer Wechsel-Vrteff aus gegeben / und dadurch die alte Schuld *prolongiret* wird / modo in ea expressius reperitur animus novandi, juxta *L. fin. Cod. de Novation.* Licet hoc in cambiis necessarium non putem. Verum enim vero talis novatio potius ut continuatio obligationis cum protractione ac prolongatione temporis quam dissolutio esse reputatur, solet alias insigniri nomine *Recambii* de quo brevitatis amore prolixius legi potest Sprengers *Wechsel-Practik. §. 9. p. 58. 59.* Heydiger *p. 87. 88.*

§. XIII. Hanc subsequitur *delegatio* inter Campsores atque mercatores usitatissima species solutionis, appellatur hæc alias *assignatio surrogatio*, Germ. *Anweisung* / sicque *nova* interveniente persona §. 3. *I q. m. tollit, obligat. L. n. in vers. vice. sua ff. de Novation.* Nec refragatur, quod alias præcipue inter mercatores dicitur *Anweisung* sey keine Zahlung / quod intelligendum propter subeunda in ea pericula; etenim delegato non existente solvendo, prior debitor relaxatur, creditorisque periculo cedit, si à debitore delegato nihil consequi potest Freyer *Tract. de Solution. cap. 7. memb. 3. n. 106.* Finckelthaus *Observ. 91. n. 14.* quod tamen per *Ordin. Camb. Prut.* non procedit, cum tali in casu jus procurantis tamdiu maneat integrum, usque dum ab assignatorio realis præstita sit solutio. Verba istius sanctionis ita sonant: Ebenfalls sol man nicht schuldig seyn einige *Assignationes* ohne freyen Willen anzunehmen / und ob schon dergleichen *Assignationes* von dem Einhaber angenommen wurden / so bleibet doch sein Wechsel-Recht so lange *in integro* / bis daß die Zahlung von dem *Assignatorio* würcklich erfolgt. Unde id consilii hoc in casu cessionario seu Præsentanti nonnulli suppeditant, ut si plane nihil ac acceptante sit consecutus, protestationem tamen debite interposuerit contra

tra scribentem agat, ut literas suas reversas recognoscat, quo facto locus erit executioni, *Olea Tr. de cessione Jurium & abs.*
 61 *Tit. 7. quest. 3. n. 45.* Idecirco in Saxonia mercatoribus per speciale decretum Electoris de anno 1652. quod reperitur apud Philippi *Decis. noviss. Observ. 3. n. 26. seqq.* optime provisum est, ne delegationum acceptationes aliter instituantur, quam in scriptis sub poena 20. Thal. Alias à mercatoribus hæc duo principaliora plerumque attenduntur: (1) ut delegatus volens debitor fiat, delegationemque acceptet *L. 1. §. C. de Novat.* quo ipso differt à cessione; (2) ut is cui delegatur consensu utcumque declarato, cont. *L. 17. ff. de Novat.* admittat volentem delegatum *Mev. P. 3. Decis. 366. n. 7.* Contingit autem hæc delegatio proprie per directionem scripturæ v. gr. si Sejus, creditor Mevii 1000. Imp. debeat & ex eadem summa vicissim debitor sit Javoleni, mandat absque notificatione Javoleni, ut Mevius nominato Javoleno istos 100. Imp. exsolvat. Mevius huic mandato morem gerens, sinit se tanquam debitorem loco Javoleni in libros rationum referre, quo facto postmodum indicat Javoleno hoc ratificanti. Sicque persona pro persona delegando mediante directione scripturæ surrogatur, Turri *in all. Disp. 2. quest. 17. n. 86. Nicol. de Passerib. de privat. scriptur. Lib. 3. quest. 45. n. 27. sqq. & 51. Sprenger all. loc. §. 15. p. 84. 85. Wagner in Idea Mercat. p. m. 43. quest. 2.*

64 §. XIV. Contingit præterea solutio in feriis in *Mess. Zeh* ten per præsentationem *bilancii*, veluti si per creditorem illi in bilancio denominato, illa sit facienda. Est autem bilancium seu Balaz, German. der Schluß oder Vergleichung eirer Rechnung. In jure nostro appellatur *pariatio* vid. *L. ult. §. idem quest. ff. de Cond. indet.* (quasi à bis & lanx i. e. bilanx) collectio omnium partiarum, tam in credito, quam debito, in quibus omnes tractæ atque remissæ consignantur. Hæc si sunt æquales, dicitur bilancium adæquatum, si vero debita vel credita excedunt, vocatur sbilantiare Turri *Disp. 2. quest. 1. n. 18. & quest. 17. 18. n. 1. & 50. Martin. Wagner in Idea Mercat. pag. 73. 74. Anton. Gioseppe Martegiani in Opera tripartito der Buchhalterey*

p. m. 70. *seqq.* si vero plures tractæ, quam remissæ inveniantur tum appellatur *mancamentum*. Sin plures remissæ, quam tractæ 66 deprehendantur, tum appellatur *Avanzo*. D. Rösener *de Libris Mercator*, cap. II. n. 241. *seqq.* conferri hic meretur *der unterrichtende Handelsmann* p. m. 70. annex. dem blühenden Wechselbaum/ Joh. Eried. Hoffmanns. Quod si vero deductis omnibus expensis reliquum quid remaneat, tum dicitur *Netto procedido*.

§. XV. Unicam adhuc supra allatis annectere animus 67 est quætionem in casum, *si v. gr. cuipiam falsario presentanti ex rasura in scheda transcriptionis falso facta, plus quam mandaverit transfans, huius mandatarius solverit, cuius tum sit periculum?* Fœdere distinctionis hoc dubium ita enucleandum existimamus: aut dolus, si debite investigasset Mevius, in oculos incurere potuisset, & sic hujus ceu minus circumspècti erit detrimentum, cum falso creditori solvens, juxta L. 38. *cum quis sibi §. i. ff. de solutio*, non liberetur; sed potius ad damni præstationem sit condemnandus. Stypmann. *Tr. de iure marit. Part. 4. cap. 8. n. 69.* Illustr. Dn. de Rhetz. *de Versura cap. 5. tb. 14.* Si vero dolus ita compositus ut prudentissimum quemque decipere potuisset, ejusmodi damnum acceptanti nil quicquam obstabit: Verum dividendum inter utrumque æquitas suadet 68 videtur, quod strictum jus uni imponit. Conf. Struv. *Decis. Sabbath. cap. 15. Decis. 20. Exerc. 25. tb. 44. ibique Müller pag. 1759. princ. Scacc. de Commer. §. 2. gloss. 5. num. 340. seqq.*

§. XVI. Perspeximus huc usque ipsam Cambii exsolutio- 69 nem, ceu primum effectum Acceptationis: subsequitur jam secundus consistens in *debita denegatione vel in totum vel pro parte acceptationis ac numerationis cambii*, hisque plane deficientibus, subsecuta protestatione. Quando itaque Literæ Camb. non 70 acceptantur, wann der Wechsel nicht honoriret oder respectiret wird/ tum ex defectu acceptationis illico datur locus *protestationi*, quæ in cambio est animi declaratio, juris conservandi 71 damnique repellendi causa facta, ad hunc effectum ut ille cui vi literarum præstanda erat solutio, hac non subsecuta, contra debitorem suum actionem salvam retineat, possitque procede-

re executive. *Marta Digest. noviss. tom. 3. tit. Epistola sap. 10. conf. Mevius P. 9. Decis. 133. n. 6.* indeque mediante hoc utilissimo remedio exactio nostra, quæ alias violaretur, facta tectaque conservatur.

72 §. XVII. Consequens ergo est, eum duntaxat, cui tracta facta est, acceptare posse, in tantum, ut nullus alius, quicumque etiam ille fuerit, & ex quacunque causa e tiam voluerit, acceptare possit, ne quidem pro honore literarum, nisi prius acceptationem ille cui tracta directa renuerit, protestumque ille, 73 cui remissa facta est, elevaverit. Præsertim vero hoc casu invigilandum huic erit, quo tempestivo tempore protestum elevetur, cambiumque ad transantem remittatur, daß der Wechsel mit protest zurück gehe. Hinc facile dijudicandum erit de quæstione illa, si ille cui directa tracta, aut remissa facta, vel omnino extraneus aliquis in acceptando cum protestatione interponenda concursus faciant, quisnam horum sit præferendus? Resp. concursu harum personarum sub diverso caractere consideratarum omnino excludi tertios seu extraneos, propter defectum mandati, ad quos nec tracta, nec remissa, quorum in schedulis collybist. nulla injecta mentio, dirigitur *Marquard de Jure Mercat. Lib. 2. cap. 12. n. 44. Vogt de Camb pag. m. 116.* ubi ita all. loc. ex ore mercatorum effatur; Es sey nicht syli, daß ein Tertius unter Kauffleuten sich präsentiren könne oder dürffe / diejenige Brieffe / so auff einen andern gezogen sind / zu acceptiven / oder durch acceptation derselben / zur Zahlung sich zuobligiren / ehe und bevor derjenige / auff welchen die Brieffe gezogen sind / protestiren lassen.

74 §. XIX. Quod si contingat, ut ille, cui dirigitur tracta, concurrat cum isto, cui dirigitur remissa, & uterq; litiget, se resseras camb. cum protestatione velle acceptare. cuiusnam horum præferentia erit assignanda? Resp. Mandantem ex ipsius mente ac præsumptione eum, cui directa remissa, in obviente concursu præferri voluisse, utpote per quem ejus intentio plenius adimpletur; cum hic non solum habeat mandatum exigendi connexum & inseparabile à mandato solvendi; sed etiam est adjectus obligationi acquirendæ 72 ab eo cui directa tracta. Accedit quod palmaria datoris lite-

rarum sit voluntas, ut literæ transmissæ persolvantur, quem effectum facilius nanciscitur, si ille cui facta remissa, sibi ipsi satisfactionem præstet, quam si alii stipuletur. Uffenbach *de protestat. in Camb. cap. 5. num. 6 seqq.* Modo tamen facultas relinquatur in ejusmodi concursu ei, qui libere & absque interposita protestatione, quicumq; tandem fuerit, solvere sese offert, huic namque omnino præ omnibus aliis, cum protestatione solvere cupientibus, prælatio est concedenda (2) assignetur illi, qui cambium est accepturus. (3) ei cui tracta directa: denique (4) his solutionem præstare renuentibus, hæc cum protestatione fieri potest ab aliquo extraneo. conf. *Jr. W. R. art. 9. De cætero an in epistola cambaria ad remittentem spectante, 76* hic contra transcribentem in casum non factæ ab eius mandatario solutionis protestationem necessario interponere debeat, non immerito ambigitur? Resp. utilem quidem esse, ast non necessariam per verba præjudicii Dn. J. Ct. Lipfien. h. m. Dennoch aber und die weil dergleichen Protestationes nur auf den Fall / wenn an elnen andern die Wechsel-Brieffe gegeben / und von demselben die Zahlung begehret worden / er aber sich dessen verweigert / oder nicht zu bezahlen willens ist / nöthig / hingegen allhier Beklagter die Zahlung zu leisten versprochen / auch daß er den Werth empfangen / geständig / bey welcher Bewandniß / ungeachtet die bestimmte Zahlungs-Zust verstreichen / und keine protestation eingewendet / der Wechsel-Brieff bey seinen Kräften bleibet / so wird auch wieder Beklagten nach Wechsel-Recht billig verfahren. Dn. Zipffel *de Tesser. Collyb. sect. 6. §. 30. conf. Preusch. Wechsel-Recht. art. 22.*

S. XIX. Num vero & ille, cui tracta directa, eadem ratione tanquam tertius pro honore literarum super protestu acceptando literas præsentanti solvere, sibi que obligatum reddere possit transcribentem à Dd. ambigitur? Nos affirmativam sustinemus opinionem ex hoc fundamento, tum quoniam ex eo, quod non acceptat literas ad se directas, ei facultas non adimitur, quo minus tanquam tertius pro scribente satisfacere queat præsentanti. Cur non vicissim illum liberando sibi contra

tra eundem, actionem acquirere? tum quod vigore *L. 39. ff. de Neg. gest.* conditio transactis in hoc melior reddatur: Marquard. *tit. 11. L. 2. c. 12. n. 45.* Stypmann *de iure Marit. part. 4. c. 8. n. 109.* conf. *L. solvere. 53. ff. de solution.* vid. Dn. Brun. *ad L. 23. ff. eod.* quippe dum ita solvit, supposuit imperfectionem cambii, & collybificam a debito & interesse alias satisfaciendo liberavit: quia cum non facta solutione literæ protestata cum maximo ejus vituperio & detrimento essent remissa, hoc tamen una cum ejus existimatione, quæ maxime periclitabatur præservavit: *ihñ bey Ehren und credit zuethalten.* Ampliamus, nec præsentantem, formalem & publicam coram Notario protestationem interponere, eandem acceptantem denuo reiterare necessum habere, aut in honorem transactis literas ad se directas sit honoraturus. Etenim mediante hac privata protestatione plus honorari mandans reputatur, quam si publice coram Notario suam protestationem manifestasset. Ad uberiorem propositæ quæstionis discussionem, B. L. remittimus ad Excellentiss. J. C. Dn. Bolzii, *Professoris in Alma Regionont. famigeratiss. Supremi Tribunalis Assessoris & Consistorii Sambienfis Præsidis, Patroni mei colendi, Disp. ad ff. 26. p. 505. seqq.* ubi in terminis præcedentem quæstionem responso ab Ampliss. Fac. Jurid. anno 1692. suppeditato prolixius illustrata reperire licet. Nec obicem ponit, quod acceptans cum ejusmodi protestatione solvens, mandatum transgressus censeatur, cum tamen illud probe sit attendendum §. 8. *Inst. Mand. Resp.* neminem invitum ad mandatum suscipiendum cogi, & aliquem non vi mandati, sed absque eo solvere posse, perficiendo utile negotium, tanquam ei non injunctum. Nec resistit, quod talis acceptans dicatur acceptassa mandatum, sed cum divisione quam facere non debeat. Resp. hæc procedere in mandato unico & indivisibili, secus quando plura adsunt mandata, & quidem divisibilia, uti hic, quia tunc alterum mandatum potest acceptari, alterum vero negligi: seu primus actus illius potest exigi, non attentio secundo. Decius *Consil. 430.*

protestationis percurramus, quæ consistit (1) in eo, ut debito tempore a presentante interponatur, præsertim si statuto vel stylo mercantili certum tempus protestationi Lit. Camb. sit præfixitum. Hac enim omiſſa, tollitur obligatio mandantis, nullo adversus eum relicto regressu, prout in ore Mercatorum est: Daß der *Presentant* auff den unverhofften Fall / nicht gescheneher *acceptation*, oder zwar gescheneher *acceptation*, aber verweigertter Zahlung / zu *protestiren* / sder auff die daher entspringende Last zutragen schuldig. Ne itaque ex hac intermissio-
 ne, aut aliquanto serius interpositæ protestationis illi detri-
 menti quid accipiant, ad quos spectant *remissa*, fatalia pro-
 testandi admissim ab iis sunt observanda, quæ illico à denegata literarum acceptatione, aut etiam solutione currere incipiunt. Notandum tamen hic tempus protestandi pro di-
 versitate loci aliarumque circumstantiarum admodum varia-
 re. Etenim (2) quando vocabulum à *Uſo* (quod frequentissi-
 me in cambiis irregularibus occurrit) in scheda cambiali ap-
 positum est, tunc illa dilatio ex observantia istius loci, quæ ple-
 rumque ad 14. dies solet extendi, concessis insuper nonnullis in locis diebus discretionis; *Discretion-Vage* / uti Francof. ad Moenum art. 12. & antehac in *Ordin. Camb. Pruten. art. 16.* jam vero in reviso Jure Prut. *Lib. 4. Tit. 18. art. 2. §. 4.* penitus abrogatis, ad solvendum indulgeta, quo interea acceptans ante advenientem diem protestationis, commoditatem conquirendi pecuniam ac expectandi intermissas à mandante literas avisorias, quarum vigore de reciproca satisfactione certioratur, habere queat, erit expectanda, conf. *Pr. Ch. St. Wechs. Recht art. 20. Leipz. W. Ordn. art. 15. §.* Quando in literis expressum, & ut à *vista* bey *Aussicht* / *stracks* / *Ansicht* / i. e. in continenti absq; ulla procrastinatione fieret solutio, tunc ea denegata, ex templo interponenda est protestatio; sin vero in literis certus solutioni reperiatur præfixus dies v. gr. ad 2. 3. 4. vel 8. dies *Nachsicht* / tunc iis præterlapsis, solutio intra spatium 24. horarum facienda aut protestandum, ne forte per ulteriorem dilationem procurans damnum incurrat. Sic Regiomonti in anniversariis solennioribus nundinis 1. & 2. earum die literæ sunt acceptan-

da, 4to vero & 5to die usque ad horam septimam vespertinam, si harum acceptatio seu solutio adhuc dum recusata fuerit, protestari licet. *Pr. Chur. Fürstl. Wechs. Recht. art. 17.* Quapropter vi antea dictorum dicendum, si ad certos dies auff gewisse Tage sich v. c. ad 10. 2. vel 4. sit restrictum, illud tum non citius initium capit, quam proximæ adveniente die præsentationis, & acceptationis, ut ita, si in literis ad decem dies dilatio aliqua 10. Tage sich sit concessa, & illæ ultimo die Aprilis acceptatæ, tunc non ante, nisi XI. die Maji solutio exigì potest. Fusius hic conferri meretur Savary im vollkommenen Rauffmann *p. 1. cap. 21. p. 154. seq.*

- 84 §. XXI. Hinc valde necessarium erit, literarum Cambii non acceptarum protestationem tempestive interponere, sive cambium spectet ad præsentantem, sive ad alium quemcunque etenim si cambium spectet ad alium, tum is qui mandatum de exigendo suscepit, & tamen protestari neglexit, obligatur ei, cujus est cambium de lucro & omni futuro interesse Cambii,
- 85 Lauterbach. *Tract. Synopt. part. 3. ff. Tit. Mandat. §. 2.* Sin vero ad ipsum præsentantem, tunc ille ob omisam protestationem amittit cambium, ejusque lucrum & interesse futurum i. e. omnia ea, quæ occasione cambii contingunt vel contigerunt, videlicet provisiones, proxeneticum, recambium &c. item pecuniam pro literis solvendam, Vrieffe porto, Protest. Gebühr conf. *Pr. Chur. Fürstl. Wechs. Recht. art. 30. & Leipz. Wechs. Ordn. art. 30. Sacc. de Commerc. & Camb. §. 2. gloss. 5. n. 322. & §. 7. gl. 2. n. 8.* quæ omnia alias consequi potuisset. Ratio hujus assertionis
- 86 consistit in eo, ne (1) cum literæ Cambii pertineant ad ipsum protestantem, ille fraudulentè negligat protestationem, quo postmodum debitorem securum atque morosum eo firmius ad interesse habeat obligatum, quod nullatenus est permittendum. (2) quia si protestatio fieret, & debitor hac de re certior redderetur, ille non præstita solutione merito obligaretur, tum ad cambium, tum ad illius interesse, cum tamen non certioratus, excusetur a culpa & ab omni procraftinatione, eleganter hic Martin. Wagner in *Idea Mercat. quest. 2. p. 40.* Curtius Jun. *Cons. fl. 1012. n. 11.* Uffenbach. *de protest. in camb. c. 7. n. 27.*

§. XXII. *Queritur autem, an negligens fatalia protestandi, 87*
integro cambio cadat, an damni & interesse emolumentum solum. mo-
do amittat? Existimamus cum illustr. Dn. de Rhetz. de Versu-
ra parte. 1. c. 5. tb. 12. hunc ob supinam negligentiam utroque
 cadere, quoniam (1) sibi vigilare potuisset protestatione, & sic
 non duntaxat suum, sed & trassantis jus illibatū, si forte interea
 temporis, accipientis conditio reddita sit deterior, conservas-
 set. (2) coërcenda præsumpta fallacia, quod forte remittens
 satis sibi prospectum de trassante, ceu priore debitore puta-
 verit, & sic eum, cui tratta facta, haud interpellatum relique-
 rit, (3) quod per acceptationem acceptans semet obligaverit,
 ipse vero præsentans cum eo veluti sine protestatione fuerit
 contentus.

§. XXIII. Haud inconvenienter porro hoc loco quæritur, 88
 quid sit redire literas cum protestatione? Resp. quando manda-
 tarius debitoris literas cambii acceptare recusat, aut acceptat
 quidem, sed easdem non persolvit & eapropter mandatarius
 Creditoris protestum elevat, contra debitorem de interesse,
 damnis & impensis, insimulque istas literas cum protestatione
 remittit ad creditorem, qui tunc adversus debitorem cum esse-
 tu agere valet. Scacc. de Commerc. §. 2 gloss. 2. n. 12.

§. XXIV. Tandem ipsam protestationis aggredimur for- 89
 mam, quæ plerumque sequentem in modum confici solet. No-
 tarius nomine protestantis, cum duobus ad minimum testi-
 bus ad hoc non speciatim à protestaturo rogatis, sed sufficit,
 si eos ipso sciente & consentiente, Notarius requisiverit, adit
 correspondentem trassantis, ipsique adhuc semel literas camb.
 præsentat, interrogans, an easdem jam acceptare velit, nec ne;
 vid. hic Cæpolla cautela 9. quod si in totum acceptationem de-
 trectet, vel rationes cur id facere nequeat, alleget, coram
 præsentibus hisce testibus protestatio interponitur, quæ dein-
 cept in instrumentum publicum à Notario redacta ad Datorem
 literarum remittitur. v. gr. er wolle hiermit wieder Trassir-
 ern des Wechsels so wohl wegen nicht erfolgter Bezahlung,
 als auch wider allen hieraus entstehenden Schaden und Unfo-
 sten/ Interesse, Wechsel und Wieder- Wechsel solenniter
 G 2 pro-

52 CAP. IV. DE EFFECTU ACCEPTATIONIS

protestiret haben confer. Dn. Præses in *Tract. de Cautelis Contract.*
 §. 17. cap. 5. sect. 3. Antequam vero hoc fiat, Præsentans literas
 90 quidem primo adveniente postarum die cum protestu remitte-
 re valet, nihilominus tamen easdem adhuc penes se ad *terminum*
usque solutionis bis auff den Berfall *Tag* retinet, ut si interea ac-
 ceptans adhuc dum solvere velit, refusus tamen expensis in pro-
 testum, literas missas &c. erogatis, audiatur, alias hoc non
 91 præstito, nec subsecuta solutione, denuo protestatio est reite-
 randa secundum præscriptum *Juris Elector. Prus. Camb. art. 10 § 14.*
Marta Digestor. noviss. tom. 3. c. 15. p. 161. Ratio, quia protestatio
 simpliciter facta, ad actum postea ex intervallo celebratum non
 trahitur, sed postea ita simpliciter solvens, censetur solvisse jux-
 ta formam literarum, non obstante, quod alias de jure protesta-
 93 tio semel rite facta repetitione non habeat opus. Et hinc si li-
 teræ non acceptatæ manes cum protestu revertantur, transiens
 facta ei notificatione & insinuatione protesti, remittenti celem-
 atque idoneam cautionem, utpote per fidejussores, vel hy-
 pothecæ constitutionem, aut pignora, eapropter præstare ad-
 stringitur, quo literæ protestatæ adveniente die sine ulla ulterio-
 92 ri procrastinatione accipiantur & exsolvantur. Sin vero hæc
 literæ Camb. quidem acceptatæ, sed legitimo tempore non-
 dum solutæ, ac ideo rursus protestatum, tum transiens tenetur
 illico numeranti valutam refundere, sed si secunda vice, non
 obstante protestatione, redeant, tum constitutis pignoribus
 atque fidejussoribus pariterque restituto Cambii interesse, re-
 cambio, provisione cæterisque aliis expedendis cavere oportet:
 93 *arg. L. 1. ff. de eo quod cens. § ibi Wesenb. in parat.* quod
 si tertia vice recurrant schedulæ collybificæ, & transcribens
 ultro executionem præstare recuset, tum illa ab eo, ejusque fi-
 dejussoribus seu pignoribus paratissima executione exigere po-
 test, modo tamen hic numerans Collybistæ jus, contra accep-
 tantem alias competens, cedit, prout scite sancitum legitur
 in *iure Elect. Prus. Camb. art. 28. 29.*

94 §. XXV. De cætero si acceptatio denegeretur, & tertius
 se declararet in honorem scribentis seu Endossantis literas esse

ac

acceptaturum, tum talis acceptans, protestum nomine procurantis interponens, coram Notario in propria persona se declarare tenetur, quod cambium in honorem Transcribentis vel Endossantis acceptet; & ejusmodi qualificata acceptatio refferis collybificis est inferenda, subiecto insimul Transantis nomine, in cujus honorem literæ hæc sint acceptatæ, hoc effectu, ut postmodum hic, veniente die, solutionem cambii una cum expensis præstet. Præterea Notarius hanc in honorem factam acceptationem, abs ejusmodi acceptante declaratam, protestationi subijcere eandem tali modo præsentanti extradere tenetur, qui hoc protestum una cum adjuncta acceptatione quantocyus transmittere adstringitur. Hoc ita peracto si postmodum mandatarius hæc literas protestatas esse acceptaturum atque soluturum se declararet, tum iste memoratus tertius acceptans à jure suo resiliere necesse non habet, confer. rursus *art. 9. juris Camb. Prut. junct. art. 15.* Ne itaque culpa aliqua in Præsentantem redundet, cautus omnino ac providus sit in non intermittenda, sed potius intempestive interponenda protestatione. Quapropter si primo die post elapsum in literis præscriptum vel moribus receptum terminum Acceptans non solverit, Præsentans intra 6. dies à die factæ insinuationis L. C. Acceptanti, vel præterlapsi termini protestationem interponere & ita Cambium ad Transantem remittere tenetur *Preusch. Land. Recht Lib. 4. Tit. 18. Art. 2. §. 4.* Formulas instrumenti protestationis faciendas, quas brevitatis amore hio omisimus, qui legere desiderat, hunc remittimus ad *Heydip. pag. 94. Vogt. cit. tr. pag. 193. Uffenb. all. loc. pag. 36.* ubi pleniori cornu exhibentur.

§. XXVI. Sufficenter hucusque de prioribus antecedaneis effectibus acceptat. lit. camb. actum fuit, reliquum nunc erit, ut adhuc brevissimis saltem actiones exinde provenientes percuramus. Quemadmodum autem Jus Gentium svadente necessitate & utilitate humana cambia introduxit, consuetudo approbavit, Jus Civile, quo referuntur Leges particulares seu statuta localia, confirmavit; ita forum mercatorum expolivit, ac ea ad perfectionem deduxit. Unde in genuina contractus

Cambii indole exponenda & ex schedulis camb. resultante actione, Dd. mirum in modum ferram contentionis reciprocant; alii hunc nominatum consensualem, quos inter Turri de Camb. Disp. 1. qu. 10. Vogt. de Camb. eb. 2. p. m. 12. Dn. Schwend. ad 100 rit. ff. de rerum permur. §. 3. in not. ad Eckb. Alii Innominatum scil. DO UT DES, vel FACIAS, substituunt, quos inter Marquard. de Jure Mercat. Lib. 2. cap. 12. n. 23. Struv. exerc. 25. eb. 40. 20 ibique Müller Lit. ca. Dn. Præses Tr. de Investig. forensib. action. sect. 1. memb. 7. §. 24. & Tr. de Cautel. sect. 3. cap. 5. §. 7. Christoph. Haunold. controvers. de Iustit. & Jure tom. IV. Tract. X. c. 3. contr. 1. n. 371. pollicem hac in re undiquaque nobis prementes, quorum sententiæ & nos ad stipulamur,

101 §. XXVII. Quod ipsas ergo actiones, respectu schedularum collybificarum, concernit, sciendum, quod & hic mirifice inter se fluctuant Dd. cum ex diversis obligationibus, variæ quoque suboriantur actiones. Etenim inter Remittentem atque Traffantem, præsertim si negotium illud à datione initium cœperit, non alius intervenit contractus quam innominatus arg. 102 l. 17. & 24. ff. de P. V. Si ergo hic à sua parte eundem non adimpleat, nec curet in loco convento exsolvi pecuniam, tum actione P. V. ad id præstandum adigi potest, videlicet Do ut des, vel 103 facias. Augustin. Berous Vol. 1. consil. 194. n. 14. Sin autem Remittens, à parte Traffantis, re adhuc existente integra, literis nimirum ab eo nondum transmissis, forte mutaverit animum, nec Cambium alibi fuerit numeratum, tum patebit locus Conditioni indebiti, vid. Pr. Wechsel-Necht art. 3. quin 104 si mutuis verbis negotium fuerit peractum, actioni ex stipularu. 105 Dn. Præses Tract. de inv. sig. action. memb. 7. §. 18. E contrario nulla Remittenti adversus Acceptantem, si hic litteras acceptare noluerit, vel acceptaverit quidem, sed non exsolverit, succurritur actione, sed tenetur regressum instituere contra Traffantem.

106 §. XXVIII. Uterius considerandi veniunt Traffans & ille cui dirigitur tratta, quos inter regulariter non innominatus, sed nominatus celebratur contractus & quidem in specie 20 mandatum Nicol. de Passerib. de Privata scriptura Lib. 3. quest. 43.

n. 2. Proinde sicuti in arbitrio cujuslibet est, mandatum oblatum in se suscipere, ita semel susceptum, nisi tempestive eidem renunciatum fuerit, consummandum L. 22. §. fin. L. 27. §. 2. ff. *Mandar.* ita parili ratione mandatarius Trassantis non aliter ad solvendum devinctus est, nisi literis camb. à se acceptatis, & perlectis, vel tantum temporis effluxerit, quo probabiliter eas perlegere potuerit. Idcirco hic ut solvat vi semel commissi & consecuti mandati à Transcribente *actione mandati directiva* compelli potest, Raphael. de Turri *Disp. 1. quest. 19. n. 10. n. Cappolla cautel. 9.* Unde vicissim Acceptanti adversus mandantem *Actio Mandati contraria* ad recuperandam pecuniam pro isto numeratam, item provisionem cæteraque omnia, quæ ratione ipsius mandati ab eo consequi debuisset; sin pro *Honore liter.* acceptaverit, *negotiorum gestorum actio*, cum melior ipso conditio sit reddita, iudulgetur. Ansfaldus de Ansfald. de *Commerc. & Mercar. Discurs. 2. n. 42. & Discurs. 3. n. 14.* Struv. *Exerc. 25. lb. 44.* ibique Müller *lit. E. p. 1760.* Menoch. *Conf. 296. n. 24.* conf. Dn. Præses de *Investig. forens. act. sect. 1. membr. 7. §. 20. n. 25. junct. Tr. de Cautel. sect. 3. c. 5. §. 12.*

§. XXIX. Non à scopo aliena videtur hæc quæstio, an *corresponsali solventi secundum datam formam transcribentis hic maneat obligatus, non obstante quod fuisse mandatum concessum abique solitis verbis: stelle es à conto ac proinde hæc verba potius abundent, quam ut aliquem producant effectum?* Resp. distingv. aut disceptatur, an obligetur ex clara ac liquida obligatione & tum negando respondemus, nisi in missis literis memorata verba speciatim deprehendantur, quæ tum non censentur otiose apposita, sed id operantur, ut mandatario transmittentis expressa indulgetur obligatio, utpote efficacior ea, resultante demum ex Lege secundum regulam juris, major vis est expressi, quam taciti L. 52. ff. de *Condit. & demonstr.* Aut dubitatur an teneatur actione mandati? & Resp. affirm. cum quoad talem obligationem hæc verba stelle es à conto omnino abundare videantur, dum Mandatario seu Acceptandi actione mandati contraria adversus mandantem consuli potest, quam primum juxta tenorem accepti mandati à suo principali, solverit arg. L. 16. ff. *Man-*

- Mandat. L. 45. pr. eod. ibique Dn. Brunnem. conf. Uffenb. de Prot. in camb. cap. 6. n. 26. 27. Lauterbach Tr. synopt. de Muruo & c. annex. Tr. Heydigers Anleitung pag. m. 137. sub finem. An autem commissionarius schedas camb. quibus predicta verba; stelle es à conto subiecta, in illarum honorem cum protestu solvere queat, non adeo expediti iuris videtur? Nos Resp. neg. quia hæc eo saltem tendunt, ubi Scribens in literis alicui commisit, ut solutionem quidem præster, pro reciproca autem satisfactione ad rationem, Javolenum ad interim sibi habeat obligatum. Hoc in casu si acceptans hanc oblationem recuset, & sibi devinctum malit retinere transcribentem, tum utique potest in ipsa solutione eapropter elevare protestum Rota Gen. Decis. 19. Alias verba*
- II 0 stelle es à conto denotant vinculum Transantis, vi cuius se debitorum illius, cui facta tratta, profitetur.
- III §. XXX. Pedem ulterius promovemus ad obligationem Presentantis adversus Acceptantem, ubi in antecessum observamus, quod hic illum nullo modo habeat obstrictum, cui exsolvit, sed eum de cuius mandato solvit, & Accipiens obligatur erga mandantem, non vero erga solvantem Straccha de Mercatur. Decis. 108. n. 2. quapropter ex pura demum acceptatione acceptans constituitur debitor Præsentantis juxta vulgatum, iter accepticet muß zahlen & exinde tum resultat actio Constituti
- III 3 ti seu constituta pecunia c. t. ff. & Cod. de constit. pecun. quippe per acceptationem hoc agitur, ut obligationem, qua devinctus est Dator literarum Remittenti, aut ei cui remissa facta nempe Præsentanti, in se deriver Acceptans, ac postmodum ex ea teneatur Carpozov. de Camb. lib. 58. Marq. all. Tr. Lib. 3. cap. 12. n. 84.
- III 4 Mevius Consil. 101. n. 1. 2. add. Vr. Weyfels Recht Art. 7. Imo si dicendum quod res est, autumamus ex ejusmodi acceptatione & promissa solutione oriri Præsentanti actionem ex stipulatu ad exigendam pecuniam cambialem, cum hic Acceptantem interroget, an literas oblatas acceptare & solvere velit, vel non, quod si annuat, contractus stipulationis celebratus. Dn. Præses Tr. de invest. for. ab. all. loc. §. 21. fin vero a Mandatario datoris literarum Cambii schedulæ non receptæ fuerint, tum
- III 5 con-

contra hunc, præmissa tamen ut supra debita protestatione, succurritur Procuranti, seu ei cui facta remissa, aut etiam certo respectu ipsi remittenti, *conditio causa data causa non secuta*, qua cum tota forte interesse, cæteraque omnia in elevationem protesti erogata, reperuntur. Strypmann *de Jure Marit. part. 3. c. 8. n. 87. 88.* Heydiger *all. Tract. c. 11. p. 106.*

§. XXXI. Denique si omnino ab eo cui Tratta facta, acceptatio recusata ac eapropter à Procurante protestatio debite ac tempestive interposita fuerit, tum cuique alii licebit ejusmodi literas honorare ac exsolvere, qui tamen eo ipso, quod negotium tractantis utiliter gesserit, eundem exinde sibi *actio- ne negotiorum gestorum. reddit obligatum*, quasi hoc modo, ne ad interesse ob non acceptatas literas postmodum conveniatur, liberaverit, Marquard *de Jure Mercat. Lib. 2. c. 12. n. 45.* Ratio in eo consistit, ne alicui officium suum sit damnosum. Gvalther *de Camb. lib. 7. lit. p. 5. q. conf. L. si quis absentis. 2. L. solvendo. 39. ff. de N. G. L. solvere 53. ff. de Solution. conf. Pr. Wechsel-Recht art. 9. vid. supra n. 7.*

CAPUT ULTIMUM.

De Modo procedendi in acceptatione Liter. Cambii.

CONSPECTUS.

T ransitus n. 1.	<i>terponenda. n. 16.</i>
Modus procedendi in cambiis n. 2.	Digressio ubi simul de officio iudicis in decernenda citatione traditur n. 17.
Judices hic quales eligendi, n. 3. seqq.	Libellus in cambio, n. 18.
Quid in Prussia obineat, n. 7. sq.	In eo ultra tria puncta cumulari nequeunt, n. 19.
Quid Judici in cambiis observandum n. 9. seqq.	Formula, n. 20.
Actio ex Cambio quo loco instituida, n. 13. sqq.	De personali comparatione, n. 21. seqq.
Protestatio in loco solutionis in-	

H

Clau.

38 CAP. V. DE MODO PROCEDENDI IN ACCEPT.

Clausula camb. personalem operatur comparisionem. n. 26.

Exceptiones in cambio occurrentes. n. 28.

De exceptione Legitimationis n. 29.

De mandato iudiciali in cambio. n. 31.

Quomodo cum debitore contumaciter emanente procedendum n. 32.

In Prussia nulla plane exceptiones attenduntur. n. 33.

De exceptione N. N. P. an ea in cambiis attendatur? n. 36.

Rationes pro affirmativa n. 38.

Pro negativa. n. 39.

Num idem procedat si quis non sit è numero mercatorum? n. 40. sq.

De exceptione excussionis in L. C. n. 44.

De exceptione solutionis, prescriptionis, doli mali n. 45. seq.

Digressio ad probationem. n. 47.

Ex libris campforum num contra tertium resulet probatio? n. 50.

Quid in actu recognitionis observandum n. 51.

De Demonstratione n. 52. seq.

De de S relatione iuramenti in camb. n. 54

Appellatio in cambiis rejicitur. n. 55.

Creditor ratione valuta transanti exsoluta, postmodum vero hoc bonis labente, qua in classe in vindicanda valuta ille postmodum sit collocandus. n. 56.

§. 1.

Contemplati haec tenus sumus effectum acceptationis L. C. credidum ergo adhuc erit, ut ad ipsum processum seu ordinem procedendi in negotiis Cambialibus observandum nos convertamus. In quo quamplurima contra rationem disputandi pro utilitate communi recepta esse, huiusmodi Dd. scripta passim exponunt. In modo procedendi si quidpiam celeritatem expeditionem ac executionem requirat, profecto hoc praesens negotium cambiale gaudebit. Cum vero nemo commodius de cambii natura ac qualitatibus iudicare valeat, quam qui in illis versatus, quique requisita negotiationum, normam ordinationum cambialium atque observantiam Iudicii, quae inter mercatores ac campsores observatur optime calleat & intelligat; ideoque tales sane iudices non aliunde, quam ex mer-

ca-

catorum gremio erunt feligendi. Etenim qui negotiationibus unice intenti ac dediti, consuetudinum suarum reputantur peritissimi; è contrario Judices extra forum mercatorum constituti, eas minus habent cognititas, satius esse suomet iudicio acquiescere, quam aliorum sententiæ inhærere, existimantes. conf. Nicol. Rodriguez Ferosinus *ad cap. 5. X. de Judic. quest. 23. n. 1.* Scacc. *de Commerc. §. 1. quest. 2. n. 20.* Vogt. *de Camb. p. m. 224.*

§. II. Proinde in plurimis celeberrimis Emporiis certa iudicia seu collegia sunt constituta, quibus publica auctoritate præfæcti, negotiationis præsertim cambialis admodum gnari nonnulli mercatorum, admixtis tamen quibusdam vel ad minimum a duobus literatis, qui omnes, in cambiorum materia inter cujuscunque Ordinis aut dignitatis personas, lites emergentes componere ac decidere tenentur: prout Amstelodami est Camera assecurationis die Camer van *Affurantie*, Norimbergæ die *Marcks. Vorgehet* / Hamburgi, itemque in Anglia die *Quits Meister* deprehendimus vid. D. Gvalther *de Camb. lib. II. lit. 6.* Sic Lipsiæ singulare aliquod iudicium à Joh. Georg. III. Elect. Sax confirmatum, quod appellatur *das Handels-Gezucht* / coram quo omnis generis litigia circa mercaturam obvénientia deciduntur. conf. hic Mylerus ab Ehrenbach *de Princip. & Statib. Imp. Part. 2. cap. 58. §. 10. sub. fin.* & utut in Patria mea, non quidem singulare aliquod iudicium pro causis cambialibus, sicutialibi, ordinatum est, constitutum tamen est iudicium Telonii *das Licent-gericht* & à Magistratibus oppidanis iudicium censorium, seu multæ germ. *das Wett-Gezucht* dictum; coram illo commerciorum præsertim maritimorum, coram hic ambigua causarum fata ad mercaturam indistincte pertinentia, dirimuntur. Quo tamen cambialia negotia vix ac ne vix referuntur, utpote quæ ad cognitionem supremi Regiminis spectant, si lites eapropter altioris indaginis exoriantur. Imo si causæ mercatorum diè Comercien-Sachen vi Rescripti Elector. de 30. 1691. d. 12. Maj. altioris indaginis non sint, nec solennem iudiciorum ordinem

requirant, à supremi Regiminis Confiliariis de simplici & plano deciduntur: si vero causæ sint majoris momenti, & ordine judiciorum plenarie servato decidendæ, Judicio Aulico cognoscendæ traduntur, ceu apparet ex tenore all. Rescripti, quod totum exhibet Da. Grube in *Tr. de Processu fori Prut. c. 28. n. 129.* quo nos remittimus conf. *Pr. Wechs. Rechts art. final. §. c. 3. n. 251.*

§. III. Rite itaque constituto iudicio, non aliter iudicis erit iudicare, quam ex statutis seu articulis Mercatorum illorumque moribus, aut speciali à Superiori promulgata ordinatione. Præprimis vero hic respiciendum est, ut in materia cambiali, utpote moram necquicquam ferente, levato velo L. 5. C. de *Naufrag.* de simplici & plano, cæterisque omnibus aliis amputatis ambagibus precedatur. Geminas hujus rei suppeditat Marquard de *iure Mercat. L. 3. c. 7. n. 11.* rationes (1.) quia Curia Mercatorum æquiparatur Ecclesiasticæ (2.) quoniam mercatores peregrinantes miserabilium personarum privilegiis gaudent, quæ semper summaræ & celerrime pertractantur. Idcirco magis & æquo & bono (hic tamem non æquitas imaginaria & cerebrina, verum rationi consentanea & ex probe perspectis circumstantiis in legibus fundata, intelligenda) quam nimio rigore, scrupulositate, subtilitate ac apicibus juris res sunt iudicandæ.

§. IV. Cum regulariter quis actor, sequi teneatur forum Rei L. 2. C. de *Action. omn. Jud. L. fin. C. ubi in rem actio.* Hinc qui actionem cambiale est intentaturus, instituat eandem, necesse est in foro domicilii debitoris L. 19. §. 4 ff. de *Judic. L. 29. ff. ad L. Municip.* aut in loco contractus celebrati L. 2 §. ff. de *Rebus autorit. Judic. Possid. Carpzov. Decis. 216.* seu in quo destinata solutio auct dem *Bezahlt Platz L. 9. ff. de eo quod cert. loc. L. 21. ff. de O. & A.* modo ibi deprehendatur. Huc omnino facit *Pr. Wechs. Rechts Art. II. Quid si vero literæ camporis destinato loco fidem non invenerint?* Resp. eum non in loco solutionis, sed domicilii tunc esse conveniendum, Gaitus de *Credito cap. 2. Tit. 7. n. 233.* Honorat Leotardus *Tr. de Usuris quest. 5 120. n. 16.* Imo si contingat præsentem aliquando esse camporem

rem in loco solutionis, tum ille ibidem, præsertim si hic à loco domicilii nimis sit remotus, ad solvendum adigi potest per elegans præjudicium à Dn. Zipfel *p. 57. §. 21.* allegatum: Ob nun wol der Locus der Wiederzahlung nach Danzig destiniret / und deswegen die Zahlung daselbst suchen; diemal aber dennoch Danzig von hier weit entlegen / und der Schuldener daselbst so bald nicht anzutreffen. So mögen N. N. Erben ihn J. G. wegen der zu Wechsel gegebenen 1000. Rthlr. allhier in Leipzig zu wieder Vergnügung nach Wechsel Recht anhalten lassen / und ist gedachter J. G. die Zahlung an hiesigem Orths üblichen Wechsel-Gelde zu thun verbunden. V. N. W. Simili-
ter si literæ extraneis seu alibi degentibus datæ, in loco solutionis solvendæ, tum si hoc non fiat, ibidem protestatio interponi ac remitti potest conf. Chur, Fürstl. Preusch. Wechsel-Recht. Art. 11.

§. V. Quæ porro præcedere solent iudicium, ea sunt vel¹⁷ substantialia vel accidentalia. Ad priora pertinet citatio, ubi tamen in antecessum illud observari solet, quod antequam ea à iudice decernatur, is primordialiter in litibus cambialibus, uti in omnibus aliis, semotis tamen partium Advocatis, amicabilem tenet inter litigentes compositionem conf. Leipz. Hand. Ger. Ordn. Art. 1. Vr. Land. Recht Lib. 1. Tit. 2. §. 1. & Tit. 9. §. C. hæc vero non sublecura, & sic frustra tentata, non quidem formalis citatio forte in scriptis, sed duntaxat per ministerialem nulla concessa dilatione, injecta tamen causæ mentione, simplex notificatione fieri solet, conf. Vr. Wechsel-Recht art. 11. Leipz. Hand. Ger. Ord. tit. 5.

§. VI. Subsequitur libellus, qui tanquam solennis uti ali-¹⁸as hic non requiritur, sed causa summariter & oretenus von Mund aus in die Feder proponitur, modo fiat apte & conclusiver. Ubi insuper notandum quod secundum *ord. Jud. Mercas. Lips.* plura quam tria capita in eo cumulari queant, modo¹⁹ ea non sint paritura confusionem *Tit. 6. all. Ord.* quæ pariter in Libello reconventionali admittuntur. Libellus autem præter²⁰propter ita formatur: P. P. Vor denen selben erscheinet Javo-
le-

lenus und saget fürhlich / welcher gestalt best. Sempronius laut beygehenden Wechsel-Brieffes sub A. ihm 1000. Thal. *courrent* an verwichener Michaelis Messe 1698. zubezahlen / schuldig gewesen. Wann dann der bestimmte *Terminus solutionis* bereits längst verflissen / und Klr. alles freundlichen erinnern ungeachtet von Bekln. in Güthe die Zahlung bis *daro* nicht erhalten können: als fordert er wegen dieses Wechsel-Brieffes / welcher hiemit in *originali sub A. produci*ret wird / *Recognitioni* und nach deren erfolge bittet Klr. Bekln. *cum refusione expensarum* zu Bezahlung des *Capitalis* und *interesse mora* nach Wechsel-Recht anzuhalten / *desuper implorando* &c.

- 21 S. VII. Et si alias nemo cogi possit, ut semet ipsum in iudicio sistat, ac praesens in persona compareat, quippe cum beneficium juris sit, per alium litigare; unde in recognoscendis instrumentis per procuratorem, speciali tamen mandato ad recognitionem instructum, personaliter comparere non tenetur. Preussch. Land-Recht *Lib. 1. Tit. 18. S. 4. Carpz. P. 1. c. 17. D.*
- 22 43. Finckelth. *Observ. uo. n. 24.* Fallit tamen hoc in causis cambiam concernentibus, ubi debitores in primo statim termino semper in persona non solummodo comparere, sed illico etiam literas cambii recognoscere, vel in eisdem jurato difficeri adstringuntur conf. Churfürstl. Sächs. Leipz. Hand-Ver. Ordn.
- 23 1682. art. 13. ibi; doch daß der *Debitor* im ersten termino jedesmahl in Person erscheine. Huic adstipulatur Braunschweig. Marcht Gerichts- und Wechsel-Ordnung de 20. 1636 §. 7. conf. Vincencius Franchis *Decis. Neapol. 303. n. 2. 3. & Decis. 304.* qui rigor, ut de eoratione recognitionis Lit. Camb. in *Ord. Camb. Elect. Prut.* & in jure Prut. reviso nihil expresse reperitur constitutum, & tamen in Patria mea in iudiciis accuratè observatur. Hinc si quis agat ex cambio, sive reus citatus plane non sive per procuratorem compareat, urgeri poterit h. m. Weil Bekln. in person allhie vor N. N. nicht erschienen / als *acusset* Klr. Beklns. Ungehorsam / und weil derselbe aus einem Wechsel-Brieffe belanget / bittet er zu erkennen / daß er in Person zu erscheinen / auff die Klage sich einzulassen und den *originali-*

ter producirten Wechsel-Brieffe *sub poena recogniti* zu recognoscirent
 schuldig / Dn. Schwend, *ad Process. Fibig. cap. 2 pag. 114. in fin.*
 Obiter hic illud annectimus, quod clausula cambialis Germ. 26
 nach Wechsel-Recht in instrumento obligationis posita, pari-
 lem effectum personalis comparitionis producat, vid. omni-
 no Dn. Rivinus *in specim. Except. Forens. cap. 8. n. 3. & 9.* Alibilo- 27
 corum in primis Lipsiæ, si forte reo in negotio cambium seu
 mercaturam concernente, pro qualitate tamen causæ & arbi-
 trio judicantis, nonnunquam personalis comparitio præcise
 non sit in juncta, tum licitum demum ipsi est vi all. *art. 7. §. 13*
 des Leipz. Hand. Ger. per Advocatum in judicio comparere.

§. VIII. Porro cum exceptiones Ordinem Processus respi- 28
 cientes in causis cambialibus vix ac ne vix attendi soleant sed
 in reconventionem rejiciantur, nihilominus tamen exceptio
legitimationis ad causam, quippe quæ in quocunque foro etiam
 summario opponi potest Scacc. *de Commerc. & Camb. §. 7. glf.*
 n. 28. maxime attenditur. Hinc si tertius aliquis ex causa 29
 camb. actionem est intentaturus, necesse tum habet, ut doceat,
 qua ratione istas Literas Camb. adeptus, cum sola possessio li-
 terarum non tribuat ius agendi Lenz. *Tr. de Nominib. cess. cap.*
27. membr. 3. n. 11. Unde cum in causa quadam à Reo exceptio 30
 qualificationis ad causam cambii actoribus opposita fuerit, ju-
 dex quoque ad eam in pronunciando respexit his verbis: *Wess*
der Wechsel questionis ausdrücklich an E. S. oder auff dessen Ordre
zu zahlen indoss. et und aber Z. und R. (Actores nimirum) weder
von S. noch sonst jemanden dessen Ordre, sondern von G. dens
selben auff seine Rechnung einzuheben Ordre gehabt / so muß G.
in alle wege sich zum cambio qualificiren / wie er dazu gelanget :
h. e. doceat titulum productarum Literarum cambii. conf. Dn.
Slevogt disp. de Except. Legitim. ad causam §. 28. sub fin. pagin.
30. Ordinar. Judicii Mercat. Lips. Tir. II. ibi: wie auch
wenn der Sln. seine Person / oder zur Sache sich nicht genugs
sam legitimiren könnte billig in acht zu nehmern. Marq. Lib. 2.
cir. Tr. cap. 12. n. 78. Marq. de Jure noviss. tom. 3. c. 9. Gairus Tr. de
Credito Lov. Tir. 7. n. 49. Quoad mandatū in judicio Mercatorio
 Lips.

Lipfienfium, in iſtis tantum caſibus ibidem exceptis, ubi Advocatus eſt admittendus, hoc ſingulare occurrit, quod præſertim, ſi peregrinus quiſpiam negotiator negotia ſua per alium ibidem ventilare malit, tum ſuo mandatario ejuſmodi mandato juxta formulam in *art. 7* præſcriptam judicioque mercatorio inſinuando, proſpicere tenetur *Art. 7. p. 37.*

32 §. X. Si ergo debitor, præſuppoſita citatione legitime emanata, in judicio non compareat, ſed contumaciter emanat, denuo ſub comminatione ulterioris ordinationis bey Vermeydung anderer Anordnung citatur; quod ſi nec tunc ſe liſtat, per apparitores publicos absque proſopolepſia in judicium deducitur, poſtmodumque carceri tamdiu mancipatur, donec ultimum terencium perſolverit. Preuſch. Churfürſt. Wechſel: Recht *art. ſin. ibi:* in gefängliche Haſt gebracht / und daſelbſt biß zu erfolgter Zahlung des Wechſels / und Erſtattung aller Koſten angehalten werden. Idem dicendum eſt de reo, qui de fuga ſuſpectus.

33 §. XI. Prolabimur jam ad exceptiones, quæ, cujuſcunque illæ fuerint generis, omnes & ſingulæ per evidentem textum in jure Pruten. *Lib. 4. Tit. 18. art. 2. §. 4.* in totum rejiciuntur, in verbis: Der Acceptant ſoll das aſſignirte Geld ohne alle Exception NB. wie die Nahmen haben mag / zu zahlen ſchuldig ſeyn. Veruntamen cum hæc rigida diſpoſitio cambialis omnino in Prussia Electorali attendatur, idcirco contemplaturi quid in foro Mercatorum alias communiter obtineat, quæque & in quantum reſpectu acceptationis L. C. & meritorum cauſæ exceptiones alibi adhuc locorum, in conſiderationem venire ſoleant. Eminent vero eas inter 1. *Exceptio Feriarum*, utpote quibus judicialis ſtrepitus quieſcit, & judex ſui poteſtatem non facit Germ. gebundene Tage & ſunt vel ſolennes; vel minus ſolennes: illæ iterum ſunt divinx L. II. *C. de Feriis. vel Humanæ:* hæc ruruſ ſunt duplices, *neceſſaria*, vel *honoraria* quæ in honorem hominis alicujus & ſingularem memoriam ſunt ordinatæ: illæ neceſſitati colligendorum fructuum ſunt conſtituæ, ſuntque vel *ruſtica*, ut dies meſſium, vel *urbana*, quas conſtituunt undinz mer-

mercatus gratia indicta *L. un. C. de Nundin.* Non incongrue 35
 ergo hic quæritur, *an etiam contra literas Cambii locum sibi vindicet exceptio feriarum?* Diverse quondam hac in re Lipsiæ Facultas Jurid. ao. 1680. & Scabinatus Lipsiens. pronunciarunt, ceu legere est apud Da. Rivinum *in specim. except. for. cap. 15. n. 6. & 7.* ubi præjudicia. Verum enim vero his non obstantibus negativæ Dd. opinioni subscribimus, statuentium, solutionem tessularum collybificarum per hanc exceptionem neutiquam sufflaminari posse, præsertim si debitor sit de fuga suspectus, Caccialup, *Tr. de debitore suspecto & fugit. quest. 8. in pr.* Peckius *de Jure sistend. c. 7. junct. Clem. Sape. de V. S. unde Scabini Lipsi. ao. 1683.* in contrarium moti, ita responderunt: das Besit. nummehro durch die Gerichts-Diener auff das Rathhaus gebracht / und auf die Klage zuantwoorten / der Erdren-Serien ungeachtet / angehalten wird. *N. N. W. add. l. 5. Ser. Ord. art. 11. & Churfürstl. Pr. Wechs. Recht art. 16. Dn. Rivinus cit. loc. n. 8.*

Spinosa admodum & valde à Dd. agitata quæstio hic (2) 36
 tangenda venit, *an exceptio non numerate pecunie contra Literas Cambii possit opponi?* Affirmativam sententiam multi celeberrimi 37
 Dd. his rationibus sustinent (1) ob generalitatem LL. civilium, 38
 denegantium hanc Anargyriam (2) quia hæc ab æquitate maxime aliena est, cum quod quis non numeravit, id nec exigere debeat, licet syngropham debitoris in manibus habeat (3) quia hæc exceptio à mercatoribus traxit originem, inde consequens est, Anargyriam ex eodem fonte ortam censer. Fachin. *Lib. 2. cap. 86. Richter. part. 1. Decis. 21. Brunnem. ad L. 5. Cod. de N. N. P. Lauterbach. conclus. forens. exerc. 22. th. 15.* item in tr. *Synopr. de mutuo Literar. obligat. & quærela N. N. P. annexo Heydigers Anleitung des Wechsel-Rechts. pag. 131.* ut & in *disp. de Jure in Curia Mercatorum usitato th. 186.* vid. tamen ibidem *th. 129. Bachov. ad Treut. de Mutuo th. 2. in fin. Mantica Decis. 77. n. 3. Turri de Camb. Disp. 2. quest. 16. n. 23. Trentacinq. Lib. 3. Tit. de Solution. Resol. 20. n. 10. Jo. Domin. Gait. de Credito Tit. 7. c. 2. num. 2504.* E contrario negativam arripientis, his moventur rationibus. (1) Exceptio N. N. P. solummodo locum obtinet 39
 in

in contractu mutui, non vero in aliis contractibus *L. 5. Cod. de N. N. P.* & ibi Goth. *lit. 9. L. 14. §. 2. Cod. eod.* (2.) quia solutionem retardat & in longum tempus differt, cum tamen mercatorum & maxime campforum, imo & peregrinantium interfit, pecuniam in promptu habere, ne fides, vel fortuna eorum periclitetur, quæ ex defectu pecuniæ facillime lædi possit. Unde ista verba in cambiis *Valuta von demselben/ seu den Werth von demselben* vergnügt innuunt revera numeratam fuisse pecuniam, insimulque confessionem ac renunciationem Anargyrie in se comprehendunt. (3.) Quid in cambiis non sit disputandum de apicibus juris, sed potius ex æquo & bono dijudicandum. (4.) Hisce adminiculantur Jcti Argenteratenses, Colonienfes Lipsienses apud Vogt. *de Camb. p. m. 143. seqq.* longa serie cum ipsorum responsis recensiti Marquard. *de iure Mercat. Lib. 3. cap. 8. n. 13. & cap. 11. n. 48. 50.* Berlich. *Part. 2. Decis. 294.* Carpz. *Part. 3. Decis. 257. n. 16. & Lib. 2. tit. 10. Resp. 92. n. 19. 20.* Bechov. *ad Treur. P. 2. Disp. 28. th. 5. lit. c. in pr.* Hopp. *comm. ad Inst. tit. de Liter. Obligat. p. 710.* Klock. *de Erario Lib. 2. cap. 21. n. 29.* Anfeld. *de Anfeld. Disc. 1. n. 10.* Dn. D. Georg. Grub. *in Tract. de Processu Fori Pruten. Cap. 14. membr. 8. n. 35. 38. 39.* Struv. *cap. 13. Decis. Sabbath. 31. & S. I. C. Exerc. 16. th. 52. ibique in add.* Müller. *Lit. 2. pag. 1040. & Exerc. 25. th. 45. lit. a.* Sed quid si alteruter sive creditor vel debitor non sit è numero mercatorum? Eo in casu vult quidem Carpzov. *in Process. Tit. 22. Art. 3. n. 80.* valere tunc jus commune, ut per exceptionem N. N. P. debitori succurratur, ex hac ratione, quod mercator contrahens cum alio, qui mercator non est, videatur privilegia mercatorum renunciasse. Verum hujus opinioni non adstipulamur, quoniam Ordinationes Cambiales, generaliter loquuntur, nec horum aliquam mentionem injiciunt, idcirco generalitati legum tamdiu standum, donec evidenter probetur contrarium. 42. Alias malumus potius distinguere in id, quod *extrationibus iuris Civilis* de hac exceptione afferendum, & quod *campforum moribus* hodie est receptum, aut statutis diversis in locis constitutum. Priori in casu, licet cambium scriptum, datum, trans-

transmissum & acceptatum fuerit, tamen ex rationibus juris Civ. si stricte iis inhæreamus, anargyriam competere, nulli dubitamus: secus in casu posteriori. Dn. Lauterbach. in *all. Tr. Synopt. de Mutuo, liter. Oblig. & querela N. N. P.* p. 132. apud. Heydiger *cit. loc.* De ordinat. Camb. Lips. in tantum quidem hæc querela N. N. P. admittitur, si in continenti & absque ulteriori litis sufflamine, puta Creditoris confessione, aut ejusdem literis doceri possit *Art. XI. De Jure vero Pruten. per apertum* 43 *textum in lib. 4. Tit. 18. Art. 2. S. 4.* ibi: ohne alle Exception wie die Nahmen haben mag / zu bezahlen schuldig & de jure Camb. Prut. §. 7. ibi: auff Verfall Zeit sonder einige Exception zu bezahlen hæc exceptio non numeratæ Valutæ in Cambiis plane non attenditur, sed parti adverfæ regressus per reconventionem salvus relinquitur.

(3.) Occurrit exceptio excussionis, qua an in literis Cambii sit 44 *consideranda*, haud immerito disquiritur? Nos *negativa* opinioni suffragamur, idque ex hisce fundamentis (1.) propter ipsorum mercatorum commodum privatum, vid. *Novell. 4. c. 3. in fin.* Quippe Reipubl. interest, ut inter Campsores, ne commercia sufflaminentur, summarie, reiectis penitus omnibus juris apicibus, sola duntaxat veritate inspecta procedatur. Ne itaque si mercatores pro aliis fidej. jubendo intervenientes primo loco conveniantur, tueri se possent exceptione excussionis de excutiendo in antecessum principali debitore; inde admodum saluberrime eapropter in *Ordinat. Camb.* cautum legimus, neminem posthac exceptione excussionis frui debere; idque tum propter exuberantiam fidei, quæ in dictis personis semper abundare, nequiquam vero periclitari debet; tum quod ingenuos campsores quovis temporis momenti ad creditorum petitionem pecunia instructos esse oportet (2.) dum fundamentum consistit in eo, quod hoc in foro, tacita præsumatur hujus beneficii renunciatio *Gomez. tom. 2. variar. Resolat. c. 13. n. 14. sub fin. Carpzov. P. 2 C. 18. Def. 7. Franzk. lib. 1. var. Resol. 12. n. 57. sqq. Hering. de Fidejuss. Part. 1. c. 27. n. 18. Marquard. de Jure Mercat. lib. 3. c. 8. n. 5. Ludovici Part. 2. Decis. 64. n. 25. Riccius*

Part. 1. collectan. Decis. 237. sub. fin. Finckelth. Obs. 96. n. 17. Dissent. Fachin. lib. 8. c. 53.

- 45 §. XIV. Similiter hic nonnunquam admittitur exceptio *solucionis*, modo in continenti sit liquidanda, item *prescriptionis* exceptio, per dispositionem Juris Camb. Lipsiens *art. 3a.* cuius verba retulit Dn. Præses in *Cautel. Contract. Sect. 3. c. 5. §. 25. p. 481.* Meretur hic omnino conferri Savary in *vollkommenen*
- 46 *Rauffmann c. 22 p. m. 181. sq. Sp. 204.* Denique nec rejicitur exceptio *doli mali*, ut puta si rasura videns in summa pecuniæ sit commissa: aut quod non sit manus illius, qui asseritur easdem schedas Camb. scripsisse, modo in continenti per aliud productum authenticum instrumentum possit verificari.
- 47 §. XV. Perlufratis exceptionibus progrediendum nunc erit ad materiam *probationis*, quæ regulariter ad impediendam celeriolem executionem non permittitur, nisi in casu quadam-
- 48 *tenuis ancipiti.* Proinde ea vel per testes, vel per instrumenta, aut tandem in subsidium per iuramentum absolvi solet. Prior modus scilicet plenissime & solenniter per testes probandi regulariter propter nimiam litis protelationem juxta iudicium Mercat. Lips. & aliis in locis plane non conceditur: hinc quoniam ista altioris indaginis sunt, remittuntur in reconventionem.
- 49 *E contra posterior modus, per literas nempe probandi, probe observatur. Etenim si exloquantur dispositivè non solum contra campforem scribentem, sed & pro tertio inducunt probationem. Contra cum vero, in quem ejusmodi literæ diriguntur, neque obligationem, neque probationem inferunt, nisi acceptentur, ex quo demum resultat firma aliqua obligatio.* An autem ex libris Camb. contra tertium probatio aliqua inducatur? Resp. aliqualem saltem inducere, argumento desumpto à Libris Mercatorum. Nicol. de Passerib. *de privat. Scriptur. Lib. 3. qv. 42 junct. quest. 40. n. 62. 64. seq.* itaq; hæc literæ Camb. alias in favorem tertii, cui solvendum erat cambium, Mascard. *de Probat. concl. 990. n. 5. Marq. de Jure Mercat. Lib. 3. c. 9. n. 58.* contra scribentem probant. In actu ergo recognitionis literarum camb. integra scriptura exhibenda, & non quoad subscriptionem tantum, est recognoscenda Nicol. de Passerib.

rib. de privat. script. Lib. 3. cap. 45. n. 2. Vincent. de Franchis Decif. 304. per tot.

§. XVI. Porro si in iudicio mercat. Lips. demonstratio dies 2
Bescheinigung (probatio namque ordinaria non permittitur)
alicui pro qualitate & circumstantia causæ per sententiam sit in-
iuncta, tum à sententia in rem iudicatam transeunte, elapso tri-
um septimanarum spatio articuli verificationis cum nominibus tes-
tium & instrumentis offerendi. Pari ratione, hac demon- 53
stratione peracta, pars adversa confestim æque intra illud tri-
um septimanarum determinatum tempus absque emissâ citati-
one, sub poena non factæ demonstrationis, articulos suos reve-
rificationis exhibere tenetur, etiamsi attestata nondum fuerint
publicata. Leipz. Hand-Ver. Ordn. Tit. 16. 17.

§. XVII. Quod si tandem causa cambialis ita fuerit com- 54
parata, ut delatione iuramenti opus sit, id actor ante Responsionem
Rei facere debet. Sin à Iudice iusjurandum deferatur, tum is,
cui hoc impositum est, ad illud præstandum se offerre, aut re-
ferre illud, vel etiam conscientiam suam verificatione exonera-
re potest, modo tamen cum decendio rei iudicatæ anticipare li-
citurum est. Tit. 15.

§. XVIII. Condemnato itaque per sententiam ad solven- 55
dum reo, in continenti via executiva contra eundem proceditur,
ita ut jam nulla amplius exceptione, executio impediri possit:
& hoc exinde, quia schedulæ collybificæ habentur, facta scil.
recognitione, pro instrumentis garentigiatis, adeo ut ex-
clusa omni appellatione, tam quoad effectum suspensivum, quam
devolutivum, regiam manum i. e. celerrimam atque prom-
ptissimam habeant executionem. Conf. Nicol. de Passeri-
bus all. iv. Lib. 3. quæst. 43. ubi dissentientes Dd. allegat. An-
faldus de Anfald. Discurs. 3. n. 3. Disc. 4. n. 3. & 23. & omnino
Scaccia de Commercio & Camb. §. 7. glossa. 5. n. 4. Etenim cambii
negotium, considerato suo initio introduktum videtur pro
mercatoribus, qui peregrinantes & in locis alienis negotia sua
expedientes, maxima paterentur damna, nisi cambia haberent
executionem paratissimam, conf. Mev. Part. 9. Decif. 133. Dn.
Grube

Grube Tr. de Processu fori Pruten. c. 3. §. 84. n. 251. & c. 28. §. 17. n. 127. Huc facit textus Pr. Chur. Fürstl. Wechs. Recht art. fin. ubi non excipiuntur minorennes, nec fœminæ: quæ parata executioni æque contra acceptantem quam scribentem & remittentem procedit: conf. Pr. Wechs. Recht art. 1. 28. 29.

56 §. XIX. Antequam Colophonem huic dissertationi imponamus, lubet unicam adhuc quæstionem hic annexere, quid juris si Valuta vere Trassanti sit numerata, ille vero interea temporis, antequam Literæ ab ipso date, exsoluta, bonis labatur, an ea propter Remittens in repetenda Valuta præ reliquis aliis creditis prælatione aliqua gaudere debeat? Resp. affirmando, si pecunia illa adhuc existat, quia talis pecunia cambialis actu adhuc penes trassantem existens deposito æquiparatur; unde ea mercatoribus audit depositen-Gelder. conf. L. si hominem 7. §. 2. ff. Depositi. L. si res tuas 5. Cod. Ad exhibend. hinc deponens dominium rei depositæ censetur penes se retinuisse: Modo tamen in natura in facultatibus debitoris fallit talis pecunia adhuc tum reperitur. Alias si ea fuerit consumpta, nulla pollebit prerogativa, sed inter personaliter privilegiarios collocatur L. 24. §. 2. ff. de Reb. autorit. Judic. Possid. Carpz. Part. 3. Decis 280. n. 8. ubi præjudicium Brunnem. in Tract. de Proc. concurs. Credit. cap. 5. §. 5. & ad L. 7. n. 10. ff. Depos. Haberkorn. in Process. Concurs. cap. 2. n. 8. & n. 296. Richter. de Privileg. Credit. c. 2. memb. 1. n. 14. Nicol. de Passerib. de Privat. script. Lib. 3. q. 41. n. 7. seqq. Martini ad Ord. Jud. Elect. Tit. 42 §. 1. n. 16. Struv. S. 7. C. Ex. 25. th. 45. & ibi Müll. lit. 7. Gait. de Credito c. 2. Tit. 7. n. 2457. sq. Richt. P. 2. Decis 78 n. 10. ubi elegans præjudicium. consentit. Pr. W. R. Art. 33. in verbis: Wann ein Zieherl Acceptant, oder Endossant sollivet! so sollen die Wechsel: Briefe zwar für andern Wahren! Schulden und obligationen die præferenz haben! keines Weges aber vor speciale und zu Buch gebrachte hypotheken: item für privilegirter und unmündigen Kinder-Gelde. Jung. textus in Wechs. Lib. 1. Tit. 49. §. 1. junct. §. 11. add. Leipz. Wechs. Ordn. art. 34. ubi speciale quid ratione mercium fidei alienjus concreditarum, Commiss-Gütter in excitato concursu est ordinatum.

Hæc sunt B. L. quæ pro instituti ratione proponere licuit; quæ forte omiſſa, vel minus accurate posita, candori tuo supplenda vel emendanda relinquens. Tibi itaq; O Alme Deus! pro gratiosissima in me beneficiorum cumulatione & clementi studio eorum aſſiſtentia gratis lito nunquam desituras: & ut ea impostero in Tui Nominis gloriam & Patriæ emolumentum dirigere velis, supplex exoro.

94 A 7377

ULB Halle

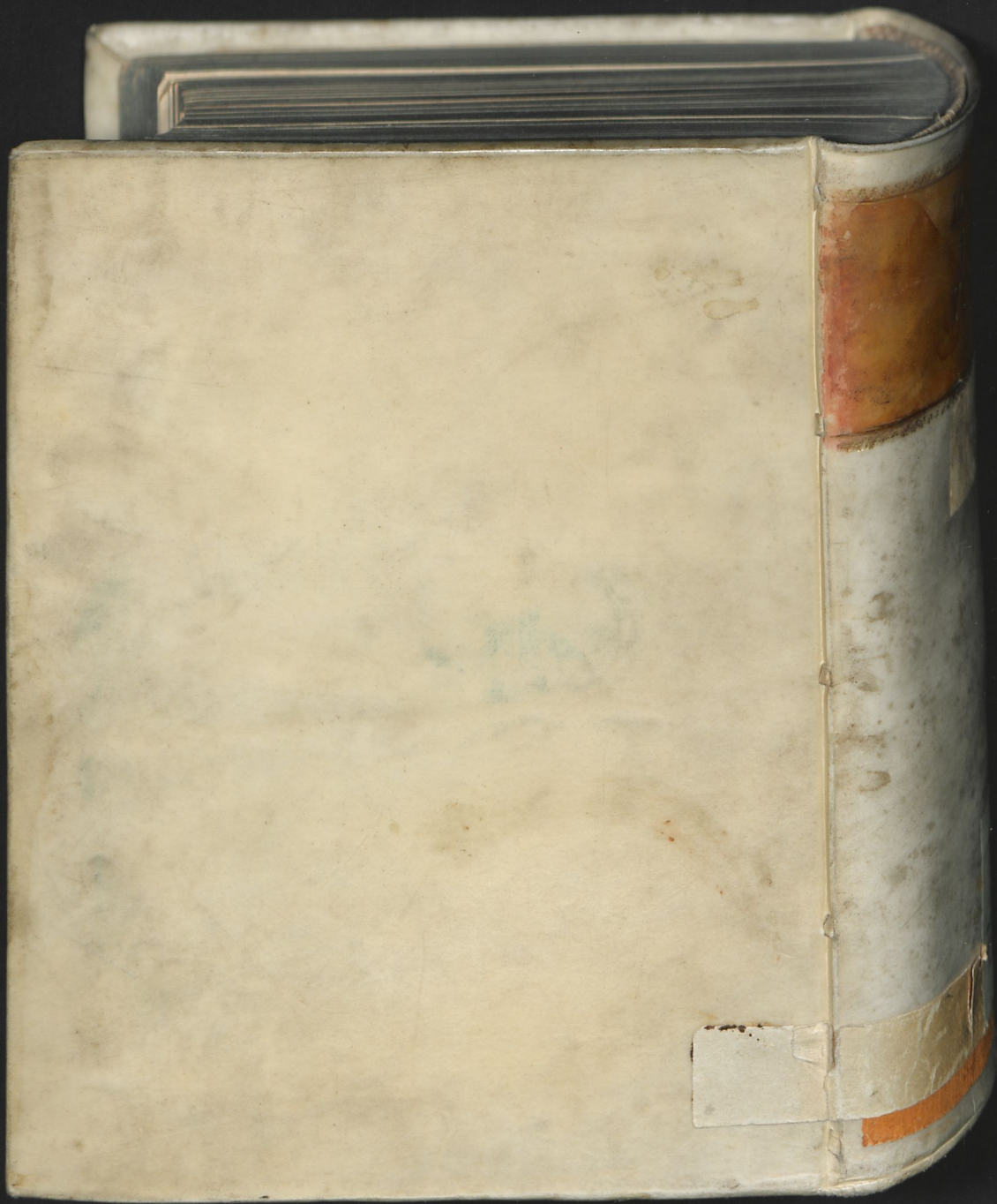
3

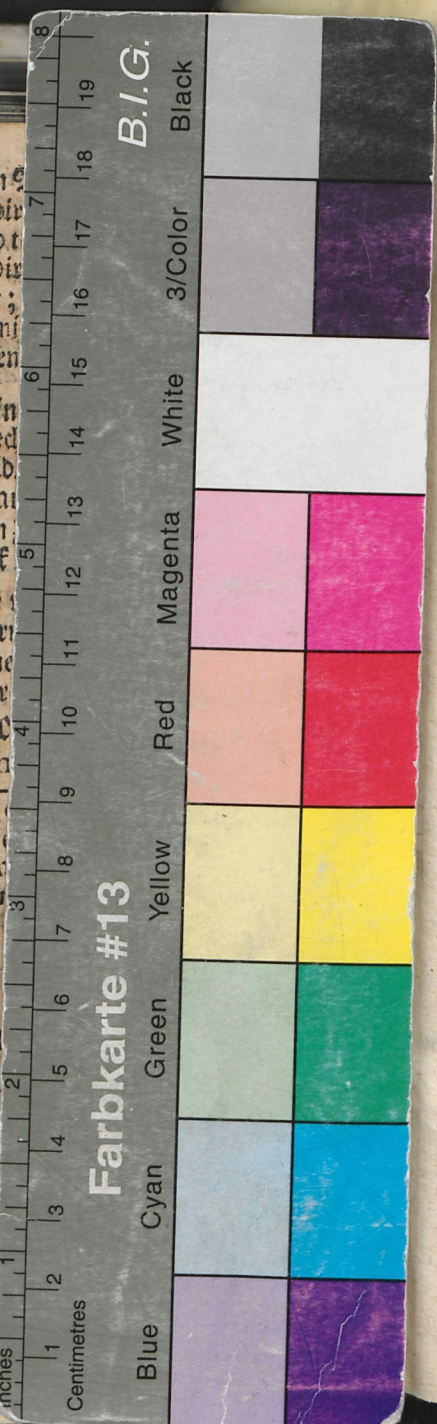
004 950 151

Vd 18
VD 77

I. N. D. N. F. C.
DISPUTATIO INAUGURALIS,
De

CAMBIALIUM LITERARUM ACCE- PTATIONE,

Von
Acceptirung der Wechsel-Brieffel

Quam
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PINCIPE AC DOMINO,

DN. FRIDERICO WILHELMO,
MARCHIONE BRANDENBURGICO ET ELECTORATUS
HEREDE, &c. &c.

IN FRIDERICIANA ELECTORALI BRANDENBURGICA,
EX DECRETO ET AUCTORITATE ILLUSTRIS FACULTATIS JURIDICÆ,
PRÆSIDE

DN. SAMUELE STRYKIO,
JCTO, COMIT. PALAT. CÆSAR. SERENISS. ET POTEN-
TISS. ELECTORIS BRANDEMB. CONSILIARIO INTIMO, PROFESS. PRIMARIO,
FACULTATIS JURIDICÆ ORDINARIO, ET p. t. DECANO.

PATRONO ET PRÆCEPTORE SUO ÆTERNUM SUSPICIENDO,
IN AUDITORIO MAJORI

DIE IIX. Decembr. A. M DC XCHX.

Horis ante- & pomeridianis.

Solenni Eruditorum *disquisitioni* exhibet

JACOBUS Göpner / Reg. Pruff.

Recusa HALÆ MAGDEB, Typis. Chr. Henckelii, Acad, Typ. 1710.